

ע"פ 8606/22 - אריאל ורדייניאן מאור כהנא נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לעורורים פליליים

ע"פ 8606/22

ע"פ 8639/22

לפני:

כבוד השופט יוסף אלרון
כבוד השופט אלכס שטיין
כבוד השופת רות רון

אריאל ורדייניאן מאור כהנא

המערער ב-ע"פ
:8606/22

המערער ב-ע"פ
:8639/22

נגד

1. מדינת ישראל
2. משפחת המנוח

המשיבים ב-ע"פ
: 8606/22
-ע"פ : 8639/22

עורורים על הכרעת דין וגזר דין של בית
המשפט המחוזי בחיפה ב-תפ"ח 15153-09-18
מימים 20.3.2022 ו-31.10.2022, בהתאם,
שניתן על-ידי השופט י' ליפשיץ, השופת ג' ציגלר
והשופט ש' מנדלבום
כ"ד באדר ב' התשפ"ד (3.4.2024)

תאריך ישיבה:
בשם המערער ב-ע"פ

:8606/22

בשם המערער ב-ע"פ
:8639/22

בשם המשיבה 1:
בשם המשיבה 2:

עו"ד דגנית כהן-ויליאמס
עו"ד תומר בן חמו

פסק דין

השופט יוסף אלרון:

עמוד 1

לפנינו ערעורים על הכרעת דין וגזר דין של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט י' ליפשיץ, השופט ג' ציגלר והשופט ש' מנדלבום) ב-תפ"ח 15153-09-18 מימי 20.3.2022 ו-22.10.2022, בהתאם. בהכרעת הדיין, הורשו מאור כהנא (להלן: כהנא) ואריאל ורדיניאן (להלן: ורדיניאן) באחריותם לרצח המנוח - מאור בן חיים (להלן: המנוח).

ב-ע"פ 8639/22, כהנא מעורער על הרשותו בעבירות רצח בכוונה תחילה, כנוסחה טרם הרפורמה בעבירות ההמתה, לצד עבירות נלוות; וב-ע"פ 8606/22, ורדיניאן מעורער על הרשותו בעבירות סיווע לרצח ובעבירות נלוות, וכן על העונש שנגזר עליו בגין כך.

עיקרי כתוב האישום

1. בזמןים הרלוונטיים לכותב האישום - כהנא ורדיניאן היו מכירים והתגוררו בקרית ביאליק. כמו כן, באותה העת, היה ברשותו של ורדיניאן אופנהו "סוזוקי" (להלן: האופנהו). עוד צוין בכותב האישום כי במועדים הרלוונטיים, המנוח התגורר בקרית ים בסמוך לבית שבו מתגוררים הוריו עם אחיו, תומר בן חיים (להלן: תומר).

2. בתקופה שקדמה לכותב האישום, דניאלה כהן הייתה בקשר זוגי במשך ארבע שנים עם תומר, אחיו של המנוח. מספר שבועות עבר לאיורו כתוב האישום, דניאלה נפרדה מתומר, ובהמשך החלה לנחלת קשר זוגי עם אור אלbez (להלן: אור), שעבד ביחד עם אחיו ידידה (להלן: ידידה) באולם "כינורות" שבצ'ק פוסט. כהנא הוא מכר משפחה של אור וידידה.

3. בתאריך 31.7.2018, בשעות הערב, לאחר שהתברר לתומר שדניאלה ואור בקשר זוגי, התקשר לדניאלה ואיים עליה כי יפגע בה ובampo של אור. דניאלה סיפרה לאור ולידידה על אודוט השיחה, ובתגובה ידידה שוחח עם תומר בטלפון ודרש ממנו שיגיע לאולם "כינורות".

4. בהמשך הערב, תומר, המנוח ושלושה גברים נוספים הגיעו לחניה הסמוכה לאולם "כינורות" במטרה לפגש את אור וידידה. דניאלה יצא מהאולם, ובינה לבין תומר התפתח דין ודברים. משהבינו המנוח ותומר כי אין בכוונת אור וידידה לצאת מהאולם ולהיפגש עמו, הם עזבו את המקום.

5. לאחר מכן, בהתאם לבקשתו של ידידה, דניאלה שלחה לו תמונות של המנוח, של תומר ושל שלושת הגברים נוספים שהיו עמו.

6. בהמשך למשך מთואר, ביום 1.8.2018 או בסמוך לפני מועד זה, כהנא ורדיניאן קשו קשור לגורם למוות.

של המנוח, ולשם כך הוציאו באקדח. על רקע האמור לעיל, ולאחר שנערכה שיחת טלפון בין המנוח לבין כהנא, המנוח הגיע למסעדה שבחוף קריית-ים.

7. בשעות הערב, במסגרת הקשר ולשם מימושו, כהנא ורודיניאן, אשר ידעו כי המנוח שוהה במסעדה, הגיעו לכਬיש הסמוך למסעדה כשהם רוכבים על אופניו השיך לרודיניאן. כל זאת, כאשר הם רוכבים עם קסדות על ראשם וכשברשותו של כהנא אקדח טוען בצדדים, "על מנת לפגוש במנוח ולהמיתו", כלשון כתב האישום.

8. ורודיניאן עצר את האופניו, כהנא ירד ממננו, חצה את החניון ופנה לכיוון המסעדה. באותו העת, שבו במסעדה המנוח ושני חבריו. כהנא התקרב לכיוונם כאשר קסדה לראשו, כפפות על ידיו והוא מציד באקדח טוען. המנוח וחבריו נעמדו מיד כשהבחינו בכהנא מתקרב לעברם, והוא המשיך והתקרב במהירות לאחור שלוחנות המסעדה, שלף את האקדח ופתח בריצה לכיוון השולחן שלו ידו עמדו המנוח וחבריו.

9. המנוח וחבריו נמלטו לטור המסעדה, ובעוד המנוח מנסה לברוח מכהנא, הוא מעוד ונפל ליד אחד משולחנות המסעדה. כהנא, אשר עמד במרחק של כ-2 מ' בלבד מהמנוח, ירה לעברו לפחות שבע יריות בכוונה לגרום למוות. חמישה קליעים פגעו במנוח בראשו, בשכם שמאל, במוחו ימין, בירך שמאל ובעכוז שמאל. כתוצאה לכך, נגרם מוותו של המנוח.

מיד לאחר הירוי, כהנא נמלט בריצה לכיוון הכביש, שם המתין כל העת ורודיניאן כשהוא על האופניו המונע. כהנא עלה על האופניו והשניים נמלטו בנסיעה מהירה מהמקום. בחולוף שעות, אותו השנים בשמורת נחל נעמן, לאחר שהספיקו להעלים את האקדח ואת החולצה שלבש כהנא בזמן הירוי. בסופו, השניים הספיקו לשורף באופן חלקית את החולצה שלבש ורודיניאן במהלך האירוע.

10. בגין האמור, לכהנא ורודיניאן ייחסו עבירות של רצח בכוונה תחילה לפי סעיפים 300(א)(2), 301 ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), בנוסחו טרם הרפורמה בעבירות המתה; נשיאה והובלה של נشك לפי סעיפים 144(ב) רישה וסיפה ו-29 לחוק; ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיפים 244 ו-29 לחוק.

הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי

11. כפי שפורט בהכרעת הדיין, מארג הראיות לחובת המערערים מבוסס, בין היתר, על ראיות נסיבותיות אותן בוחן בית המשפט המחוזי אחת לאחת, ולאחר מכן נשקלת המסקנה המתתקבלת מהצטרפות

האחת לרעותה.

12. בית המשפט המחויז סקר תחילת בהכרעת הדין את הרקע והמניע האפשרי להtanקשות בחיו של המנוח, תוך שהדגיש כי אשםת המערערים ברצח המנוח מוכחת אף מבלי להכריע בסוגיית המנייע האפשרי.

לגוף העניין, נקבע כי משנודע לתומר על הקשר הזוגי בין אור לבן דניאלה, בת זוגו לשעבר, זעם ואיים שייפגע בהם. משכך, תומר יחד עם המנוח וחבריו, שמו פעמים לאולם "כינורות" במטרה להתעמת עם אור ידידיה. בית המשפט המחויז עמד על כך שאור, ידידיה ואיריס אםם, היו מפוחדים עד מאד מהגעת החבורה לאולם ומהאיומים על חייהם מצד בני החבורה. בעקבות זאת, דניאלה העבירה לבקשת ידידיה, תמונות של בני החבורה, והלה השיב "אין לי בעיה לטפל זהה". ההתרחשות באולם העסיקה גם את תומר אשר למחמת שלח לאחיו המנוח תמונות של אור ידידיה.

בהמשך לכך, נקבע כי כהנא התבקש על-ידי משפחת אלבז - "לפטר את ה'בעיה' שנוצרה". בצד זאת, הודגש כי אמנים לא ניתן להוכיח מי ממשפחה אלבז הוא שפנה לכהנא במפורש, אולם הוצע כי החוליה החסירה המקשרת היא השיחה חריגת שבין איריס, אםם של אור ידידיה, לבן מפל, רעייתו של כהנא.

13. בשלב זה, בית המשפט המחויז בוחן את גרסאות המערערים ואת מקבץ הראיות הנסיבתיות, בכללן, תיעוד מצולמות האבטחה, מחקרי התקשרות וראיות חפ齐ות נוספות.

14. תחילת, לכנה אשר בחר לשמור על זכות השתייה בכל מקום שהיא במשטרת, ואף נמנע מלהגביל לחסdotות ולראיות לכואורה שהוטחו לפניו. גרטסו נמסרה אפוא לראשונה רק במסגרת עדותו בבית המשפט ובתום פרשת התביעה. בתוך כך, כהנא מסר כי עבר למרכזו עסק בגידול וסחר של "קנבים" יחד עם ורדיניאן אשר היה "שותף" ו-"חבר" שלו, כאשר גידול הקנבים הטענו במקומות בחרושת נחל נעמן.

אשר ליום האירוע, כהנא אישר כי הוא שנמצא במהלך הבדיקה והסביר כי מדובר היה בפגישה סתמי עם חבריו. בבריכה, כהנא שוחח עם המנוחטלפון, לטענתו, לשם תיאום מפגש למכירת קנבים. לאחר מכן, נסע לדירתו ובמהלכו הסיר חולצה של המותג "לקוסט" שלבש באותו היום והותירה בבית סבתו; אף את הטלפון שבו עשה שימוש במהלך היום, הותיר מאחור.

לדבריו, הגיעו לשמרות נחל נעמן, עסק עם ורדיניאן בהשקיית הקנבים והכחיש כי הבחן בו שורף את חולצתו או כי סיפר לו "דבר מה יצא דופן". כן טען כהנא כי כל חברי "החבורה" נהגו לשימוש

בקסדות, וכי לא הגיע לשמרות נחל נעמן עם קסדה.

15. ורдинיאן שמר אף הוא על זכות השתקה בחקירותו במשטרה. במהלך המשפט בבית המשפט המחויזי, משודתת כהנא התקربה לטיומה, מסר בא-כחו כי טרם החליט אם ימסור עדות. רק לאחר שהסתימה עדות כהנא, ושבית המשפט הביר לו את משמעות הימנעותו ממתן עדות, החליט למסור את גרסתו. בעדותו, ורдинיאן אישר כי הוא אשר נצפה במצולמות מגע לבריכה רכב על האופנו יחד עם כהנא. כן אישר כי הוא רוכב האופנו מתוך בצלמות מסויע את "הרוצח" לזרת הרצת ובחרה ממנו. بد בבד, אחז בגרסה שלפיה לא ידע מהי מטרת הרוצח בנסיבותו למסудה.

לגרסתו, בשעות הערב, נסע יחד עם כהנא למתחם הבריכה למפגש חבריו. בהיותם בבריכה לא ידע עם מי כהנא שוחח בטלפון. בצד זאת, היה מודיע לכך שכהנא עתיד להיפגש עם אדם מסוים ולמכור לו סמים, אלא שלא ידע מי מדובר. לאחר שעזבו את הבריכה, הוריד את כהנא ברחוב הגנה בקרית ביאליק, נטל עמו את הקסדה שכנהא חבש, והשניים הגיעו להיפגש בעיר בשעות הערב. לאחר מכן, ורдинיאן תיאר כי התקשר אליו "בן אדם" ותיאמ להיפגש עמו, תוך שהציג, לדבריו, כי מדובר באדם שלא ניתן לסרב לבקשתו, וכי הוא עושה מצאותו "בל' לשאל שאלות", כלשונו. משועמת ורдинיאן עם העובדה שבפלטי התקשרות של מכשירי הטלפון שלו אין עדות לשיחת שכזו, הסביר כי החזיק ברשותו מכשיר טלפון נוספת.

לדבריו, לאחר שאסף את אותו אדם, מסר לו את הקסדה שחייב קודם לכן כהנא והם נסעו לכיוון החוף. בהגיעם, הוריד את הנוסע ולא נכנס לחניית המסעדה, בהנחהית אותו אדם. בשלב זה, על דעת עצמו, החליט להסתובב רכב על האופנו סביב היכר. בחולוף חמצי דקה, העיד כי שמע "רעש", הבחן באותו אדם רץ לכיוונו, מתישב על האופנו ודורך ממנו שיסע מהר. אף בשלב זה לא הבין מה התרחש במסעדה. השניים נמלטו לכיוון שמרות נחל נעמן, וזאת לבקשת אותו אדם ומארח שמילא קבוע להיפגש עם כהנא. בהגיעם, אותו אדם ציווה עליו לשורף את בגדיו, מסר לו את קסדו וنمלה.

16. בהתיחס לגרסאות שמסרו כהנא ורдинיאן. בית המשפט המחויזי הדגיש כי השניים כבשו את גרסאותיהם כאמור עד פרשת ההגנה, מבלתי שנותנו לכך הסבר המניח את הדעת, ומשכך משקל גרסאותיהם - מועט. לגבי תוכן גרסת כהנא נקבע כי זו אינה מתיחסת עם מכלול הראיות לחובתו המלמדות כי הוא הרוצח, כפי שיפורטו להלן. גרסת ורдинיאן כי הרוצח אינו כהנא אלא אדם שלישי אשר יצר עמו קשר באמצעות שיחת למכשיר טלפון "סודי", נדחתה אף היא.

17. באשר לтиיעוד מצולמות האבטחה, בית המשפט המחויזי ייחס חשיבות רבה לティיעוד זה, תוך שבחן שתי זירות התרחשויות מרכזיות. זירה אחת - בירכת "אפק"; זירה שנייה - המסעדה על חוף הים. לשתי זירות אלו, וביחד לשילובן, נודעת חשיבות מרכזית להרשעת המערערים. זאת, היו ששלטעתה המדינה

אלן שנצפו בשעה 15:18 בברינה, הם שביצעו את הרצח בمساعدة בשעה 19:07 באותו הערב.

ביחס לティיעוד מצלמות בריכת אפק, צוין כי בעדותם אישרו כהנא וורדיינאן כי הם המתועדים בסרטון מצלמות האבטחה. לפי התיעוד, בשעה 16:56 הגיעו למתחם הברינה גונדרס ולב, חבריו של כהנא, והחלו להתאמן בחדר ה�建ה הסמוך. בשעה 18:11, הגיעו כהנא וורדיינאן כשהם רוכבים על אופניים. לאחר מכן, כהנא נכנס לחדר ה�建ה, שוחח כ-50 דקות עם גונדרס ושב לורדיינאן שהמתין בחוץ. בשעה 18:18, הגיעו שוחח בטלפון ממשר חצי דקה, תוך שהתרחק מורדיניאן. מאוחר יותר התברר כי בשיחה זו, כהנא שוחח עם המנוח. בהמשך, כהנא וורדיינאן שוחחו עם לב וגונדרס בברינה ובחניה ועזבו את המקום.

בדבר תיעוד מצלמות הממוקמות בمساعدة ובסמוך לה, צוין כי המנוח הגיע לمساعدة בשעה 17:42 והתיישב באחד השולחנות, לאחר שהצטרכו אליו חבריו, אסולין וקובס. בשעה 19:07, אופנוו הגיח מכוון צפון, ונעצר בכיר הסמוכה לחוף. או אז, ירד הנוסע שישב במושב האחורי כאשר קסדה בראשו, ידיו בכיסיו והתקדם לכיוון המסייע. משהמנוח וחבריו הבחינו בו מתקרב לקראתם עם אקדח שלוף בידו, עמדו על רגליהם. מיד, הרוצח נצפה רץ לעבר המנוח תוך כדי ביצוע ירי לעברו בעודו שהמנוח וחבריו מנסים להימלט על נפשם בריצה. המנוח נפל סמוך לאחד השולחנות, והרוצח המשיך בירוי לעברו מטווח קרוב. לאחר הירוי, הרוצח נמלט בחזרה לכיוון הכביש. בכל אותו הזמן שבו ירד הרוצח מהאופנוו ועד חזרתו, ורדיינאן נהג באופנוו כשהוא מקיף את הכיר. לאחר מכן, השניים נמלטו יחדיו בנסיעה מהמקום.

18. בשלב זה ואילך, מצלמות שונות תיעדו את האופנוו ואת שני הרוכבים במהלך נסיעתם באותו הערב. התיעוד האחרון של השניים בנתיב ההימלטות נעשה בשעה 19:14, על-ידי מצלמה הממוקמת בסמוך לשירות נחל נעמן.

19. על סמך השוואת תיעוד מצלמות האבטחה, ובתמיינכת חווות דעת מקצועית, בית המשפט המחויזי קבע כי ישנים קווים דמיון ברורים בין דמותו של כהנא המתועדת בצילום המסייע, לבין דמותו של הרוצח הנציג בסרטון מצלמת המסייע. ביהודה, הודגש כי שילוב הדמיון בפריטי הלבוש, מקטין עד מאד את האפשרות כי מדובר בשתי דמיונות שונים. בתוך כך צוין כי הן כהנא הן הרוצח, הם גברים צעירים בעלי מבנה גוף ממוצע, דומיננטיים בידי ימין ובעלי גוון עור כהה. ביחס לפריטי הלבוש החיצוניים, נקבע כי בדומה לכהנא, הרוצח לבש אף הוא חולצה של המותג לקוסט בגוונים שחור-לבן; גם הרוצח נעל נעל ובעל ספורט בצבע שחור עם גרבים לבנים שעליהם סמל בצבע שחור; והרוצח עטה כפפות שחורות, בדומה לאלו שנמצאו בחורשת נחל נעמן. מצד האמור, הווער כי בעודו שכהנא לבש בברינה מכנסיים קצרים; הרוצח תועד לבוש מכנסיים ארוכים. אלא שלגישת בית המשפט המחויז, הבדל זה אינו בעל משמעות היה שלכהנא היה די והותר זמן להחליף את מכנסיו בין יציאתו מן הברינה

לבין רצח המנוח.

20. בית המשפט המחויזי הוסיף ועמד בהכרעת הדין על ראיות חפזיות נוספות שהונחו בפניו, אשר נתפסו בשלב מעצר המערערם בשמורת נחל נעמן. בין השאר, אותרו האופננו, זוג כפפות שחומות, וכן חולצת ומכנסיים שרופים חלקית, כאשר מדובר בחולצתו של לבוש ורודיניאן לאורך היום. בתוך שקטית אשפה אפורה שנתפסה התגלו פריטי לבוש נוספים, ובכללם, מכנסי בד שחורים ארוכים ובכיסם כיפה שחורה, זוג נעלי ספורט תוצרת חברת "אסיקס", אשר על לשון אחת הנעלים נמצא דנ"א של כהנא.

כמו כן, בקרחת העיר נמצאו שתי קסדות שחומות - אחת, שורדיניאן אישר כי חבש אותה במהלך האירוע; ושניתה, אשר אין חולק כי הרוצח חבש אותה בעת שירה במנוח. בבדיקה הקסדה השנייה, אותרו שרידי ירי, וכן נמצא דנ"א של כהנא כמרכיב בולט בתערובת עם דנ"א של ורודיניאן. בהקשר זה הוער כי אמnum בעת איסוף הראיות במקום המעצר, הקסדה "הוזזה" בקרחת העיר בטרם נתפסה על-ידי איש מז"פ, אולם האפשרות כי מחדל זה "זיהם" את הקסדה - נמוכה למדי.

21. עוד נקבע בהכרעת הדין כי מחקר התקשרות אשר נערך על יסוד מכשירי הטלפון של החשודים ברצח והמעורבים בו, ייצור "ציר עלייתי" וקו הרטני, שלו פירוש אחד ויחיד, ולפיו מי שהגיע אל זירת הרצח וירה במנוח למותו הוא כהנא". בעיקרים של דברים, בית המשפט הפנה לכך שכנהה התקשר לתומר ביום הרצח, במטרה לשוחח דווקא עמו. מיד לאחר השיחה, תומר התקשר לאחיו המנוח ואף שלח לו את מספר הטלפון הנכיד של כהנא. בהמשך, כהנא התקשר לראשונה למנוח, תוך שנשללה גרסתו כי מטרת השיחה הייתה לצורך עסקת סמים. סמוך לשיחה זו, כהנא חבר לורדים, והם נפגשו עם לב וגונדרס בבריכה לצורך קונקרטי; באותה העת התאספו בمساعدة אסולין, קובס והמנוח ממתינים לבואו של כהנא. במקביל המנוח הזהיר את אחיו תומר שלא יצא מהבית. מכלל האמור, בית המשפט המחויזי הסיק כי המנוח וחבריו המתינו בمساعدة לבוא כהנא, עד אשר הגיע ובירצע את הרצח.

בצד האמור, בית המשפט המחויזי ציין כי בעודו מכשירי הטלפון של המנוח נתפסו ונפרקו, מכשירי הטלפון הנכידים שבהם עשו שימוש כהנא ותומר - לא נתפסו מעולם, ועל כן אף שניתן להבחן בעצם התקשרות ביניהם ובמקוםם, לא ניתן ללמידה על תוכן המסרים שהוחלפו ביניהם, אם בכלל. גם לנตอน זה, ניתן משקל לחובת כהנא, משנקבע כי הוא נמנע מהגשת מכשיר הטלפון הנכיד שלו, אשר לכוארו היה ברשותו, ואשר היה יכולתו לשפוך אור על מעורבותו ברצח.

22. בשקלול האמור, בית המשפט המחויזי קבע כי הוכח ברף הנדרש במשפט הפלילי כי כהנא הוא אשר רצח את המנוח. בהתאם, כהנא הורשע בעבירות הרצח בכוונה תחיליה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק, כנוסחו קודם כניסה לחוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט-2019, ס"ח 2779, ס"ח 230 (לעיל ולהלן: הרפורמה בעבירות ההמתה או הרפורמה). עוד נקבע כי הרפורמה אינה מהוות די-

מקל בעניינו, היהת ומעשי עולים כדי עבירות הרצח בנסיבות חמימות, בשל התכונן שקדם למעשה (סעיף 301א(1) לחוק) ומאחר שהרצח היווה סכנה ממשית לחי אחרים (סעיף 301א(9) לחוק).

23. אשר לאחריות ורדיניאן לרצח המנוח, בית המשפט מצא להרשיעו בסיוע לעבירות הרצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק, כנוסחו קודם הרפורמה בעבירות ההמתה, יחד עם סעיף 31 לחוק, חלף עבירת הרצח שיוחסה לו כאמור. נקבע כי ורדיניאן היה "צד לעבירה" אשר היה מודע למטרתו וכוונתו של הרצח. יחד עם זאת, הודה כי חלקו התמזה בסיוע לרצח בלבד, לאחר שהוא פاسיבי ולא היה מצוי "במגעל הפנימי" של ביצוע העבירה.

24. לבסוף, כפועל יוצא מקביעות בית המשפט המחויז לעיל, כהנא וوردיניאן הורשעו גם בעבירות של נשיאה והובללה של נשק, וכן שיבוש מהלכי משפט.

25. בגזר דין, בית המשפט המחויז עמד על חומרת מעשי כהנא וوردיניאן, אשר קייפדו את חייו של המנוח והסבירו נזק כבד לאלמנתו ולילדים. על כהנא גזר עונש מאסר עולם חובה, בתוספת 4 שנים מאסר בפועל, לריצוי בחופף. בנוסף, הופעל עונש מאסר על תנאי למשך 14 חודשים, אשר היה תלוי ועומד נגדו ב-ת"פ 16975-04-15, לריצוי במצבבר לעונש מאסר עולם.

אשר לوردיניאן, בית המשפט המחויז קבע כי סייע ברף בגין-גבוה לרצח המנוח. צוין, כי היה מודע לכוונותו של כהנא, כאשר ליווה והסייע לו, החל משלבי ההכנה, דרך אירוע הרצח במסעדת וכלה בהימלטות לחורשה. בהינתן האמור, בשים לב למדיניות הענישה, ובشكلו יתר העבירות בהן הורשע, נקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו הוא בין 10 ל-16 שנים מאסר בפועל. לאחר זאת, בהינתן עבירות הפלילי המכוביד ובכך שלא נטל אחריות על מעשיו, גזר עליו עונש של 15 שנים מאסר בפועל לצד ענישה נלויה.

טענות הצדדים בערעוריהם שלפניו

26. כהנא שב ומכחיש את מעורבותו ברצח המנוח. ביחס לשווואת דמותו לティיעוד הרוצח, נטען כי לא הוכחה מידת השכיחות של פריטי לבשו וכי בית המשפט שגה כאשר קבע ממצאים על סמך התרשםתו-שלו. בנוסף, נטען כי לא ניתן משקל מספק לכך שנמצאה חולצה דומה בבתו של גונדרס. בהתייחס לראיות החפציות, נטען כי מחדרי החקירה באיסוף הראיות, גרמו להעברת דנ"א, ערבות שרידי ירי זההם הראיות, כך שלא ניתן להסתמך עליהם. עוד צוין כי על הקסדה שלבש הרוצח אותר גם רכיב דנ"א של אדם שלישי - שאינו כהנא ואינו ורדיניאן. אשר לראיות שנקבעו בהסתמך על מחקר

התקשרות, נטען כי הן מתישבות עם גרסתו לא פחות מאשר עם הגרסה המפלילה.

בסוגיות המנייע לרצח, כהנא הדגיש כי לא הוכח קשר בין בעלי המנייע, או רידידה אלבז. כן נטען כי גם שהאחים אלבז היו בעלי המנייע לרצח לכואורה, הם לא נחקרו באזהרה ולא נערכ חיפוש בדירותם.

את כבישת גרסתו, כהנא הסביר בכך שלא רצה "לסביר" חסודים אחרים ואף לא רצה להסתבר בעצמו בעבירות של גידול והפצת סמים. בנוסף טען כי הסיבה שלא אותרה חולצת הלקובט שלבש באותו היום וכן מכשיר הטלפון שלו היה כי לא נערכ חיפוש יסודי, ואף כי "תacen שרעיתו "העלימה" את החולצה על דעת עצמה.

27. ורדיניאן בערעоро טוען אף הוא כי בית המשפט המחויז שגה בהרשעתו. תוק שטען כי קיימ ספק סביר בדבר מודעותיו לכוכנת הרוצח לרוצח את המנוח. ורדיניאן סומר ידיו על קביעת בית משפט קמא כי הוא "חייב" בלבד בחברות כהנא, ונטען כי אופיו והקשר ההיררכי שלו עם כהנא, לא מתישבים עם גרסה שלפיה הלה שיתף אותו בתכנית הרצח. עוד נטען כי ישנן "אינדייקציות", כהגדרתו, בכך שלא היה מודע לכוכנת הרוצח, ובכללן, השיחות שניהל כהנא לבדו עם המנוח; העובדה כי בעוד שכנהא החליף לביגוד "מקצועי", ורדיניאן לא שינה את לבושו; והעובדה שכנהא שלף את האקדח רק לאחר שירד מהאופהנו.

وردיניאן מוסיף וטען כי נקודת ההורדה של הרוצח מהאופהנו היא "נטראלית" וכי החלט להקייף את היכיר רק משבחין כי הוא חוסם את התנועה. עוד נטען כי גם אילו יקבע שהתנהגותו זו מעוררת חשד, נתון זה מתישב גם בתרחיש שלפי ידע כי פנוי כהנא לעימות, אך לא היה מודע לכוכנותו לביצוע רצח. את כבישת גרסתו עד לשלב מאוחר של המשפט, הסביר בכך שחשש שמא מסירת גרסה תוביל לפגעה בו או בבני משפחתו.

28. טענות ורדיניאן מופנות גם כלפי גזר דיןו של בית המשפט המחויז. לגישתו, העונש שנגזר עליו מחמיר עמו יתר על המידה, לנוכח מידת מעורבותו "הנמוכה" ובשל הספק שנוטר לגבי עיתוי התגבשות מודעותיו לתוכנית הרצח, אם בכלל. עוד נטען למחדלי חקירה רבים אשר הגיעו בזכותו להליך הוגן, וכי גם בשל כך ראוי להקל בעונשו.

29. מנגד, המדינה, סומכת את ידיה על הכרעת דיןו של בית המשפט המחויז. אשר לערעоро של כהנא, מדגישה המדינה כי כל אחת מהראיות הנسبתיות אמינה בפני עצמה וכי התמונה הכלולת באשר לאש灭תו היא ברורה וחד משמעית. זאת, שעה שגרסת כהנא היא גרסה כבושה לארוך זמן רב,

התגבשה במהלך ההליך ואין בה כדי לספק תרخيص חלופי לאשמתו ברצח.

בהתיחס למניע לרצח, גם לשיטת המדינה לא נמצאה בהכרח "החוליה" המקשרת בין אוור ידידה לבין כהנא, אלא שאשחת המערערים ניצבת על בסיס איתן, גם ללא הוכחת המנע. כן מודגש, כי בנסיבות לטענת המערערים, חוקרי המשטרה בדקו כיוני חקירה חלופיים וחשו במעורבים אחרים, אלא שנגדם לא נמצאו מממצאים מפליליים.

30. גם בהתיחס לערעור של ורדיניאן, המדינה מפנה לצבר הראיות הנסיביות לחובתו, המלמד על מודעותו לרצח. בין היתר, התנהלותו בשעת הרצת המלמדת על "תכנית מילוט", ומקום מעצרם של השניים המהווה מקום "אידיאלי" להשמדת ראיות.

אשר לעונש שנגזר על ורדיניאן, נטען כי אין מדובר בעונש חמור בנסיבות העניין, בשים לב למידת הסיווע של מעשיו, לתרומתו לרצח המנוח ובהתחשב בעברו הפלילי המכבד. על כן, לעומת המדינה, גם דין הערעור על גזר הדין בעניינו להידחות.

דין והכרעה

31. אומר כבר עתה כי בערעורים של כהנא ושל ורדיניאן על הרשותם - אין ממש ודינם להידחות. לחובת המערערים ניצבת מסכת ראיות איקונית, הכוללת עדויות, וכן ראיות נסיביות כתיעוד מצולמות, דגימות דנ"א וניתוח מחקר תקשורת. בעוד שמנגד, גרסאות המערערים מופרכות, נעדרות אחיזה בראיות ואף ניצבות בסתרה לחלוקן. משכך, וכפי שיפורט להלן בהרחבה, הרשותם באחריות לרצח המנוח - בדיון יסודה.

32. כידוע, נקודת המוצא היא כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב במקרים עובדה ומהימנות אשר נקבעו על ידי הערכאה הדינונית. אין מדובר בכלל 'ידיוני' גרידיא, אלא כלל אשר טumo הוא כי הערכאה הדינונית מתרשמת באופן בלתי אמצעי מהעדויות שנשמעו בפניה ומהשתלבותן במאגר הraiות, ועל כן היא בעלת יתרון מובהק בקביעת נתונים אלו. ביחוד, עת העדים, בכלל זאת הנאשימים, ממאנים לשhaft פעולה, ונמסרות גרסאות המצריות את בית המשפט לבור מזע מר בדין לקבוע איזו היא הגרסה המהימנה (ע"פ 6322/20 רחל נ' מדינת ישראל, פסקאות 26-28 (להלן: עניין רחל)).

נכונים הדברים ביותר שעת בעניין שלפנינו. כמובא לעיל, כהנא וوردיניאן, המערערים דן, שתקו בחקירותיהם במשטרת, העריכו את כתוב האישום שיוחס להם, וכל אחד מהם מסר לראשונה את

גרסתו רק בפרשת ההגנה. חלק ניכר מהעדים נהגו באופן דומה כאשר מסרו גרסאות פתללות תוך היעדר שיתוף פעולה עם גופי החקירה ועם בית המשפט. נדרשה אפוא מלאכת מחשבה בהערכת מהימנות העדים וקבעת ממצאים על סמך הגרסאות שנמסרו. משכך, לא בណקל תמערב ערכאת הערעור בקביעות אלו.

33. בטרם אדרש לגוף הריאות, אקדמיות התייחסות מסוימת לסוג הריאות שלפניינו. כאמור, במהלך חקירת הרצח, נאספו ראיות רבות ועשירות עדים על דוכן בית המשפט ומסרו את גרסתם לאשר אוירע. ואולם, כפי שהבahir בית המשפט המחויז, לא נמצא עד שים סגור במפורש כי כהנא הוא הרוצח, והרשעתו ברצח המנוח, כמו גם הרשעתו של ורדיניאן בסיווע לרצח, נשמכת בין היתר על צבר ראיות נסיבתיות.

כוחן של ראיות נסיבתיות אינו נופל מכוחן של ראיות ישירות. ראיות נסיבתיות, בשונה מראיות ישירות, אין מוכחות במישרין את קיומה של עובדה אלא הן מוכחות את קיומה של נסיבה המשמשת בסיס לקביעת קיומה של העובדה הטעונה הוכחה, וזאת בדרך של הסקת מסקנות שבഗון ובניסיון החיים (יעקב קדמי על הריאות חלק שני 790 (2009)). שלב הסקת המסוקנות הוא חזקה וחולשתה של הרזיה הנسبטיבית. מכוח זההיות הנדרשת בשלב זה נקבע כי ניתן להרשייע נאשם על סמך ראיות נסיבתיות "רק אם המסוקנה המרשיעה, אשר מוסקת מן הראיות הנסיבתיות, גוברת באופן ברור וחלטי על כל תיזה חלופית ונוררת מסקנה סבירה אחרת" (ע"פ 543/79 נגר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(1) 113, 141 (1980); על כך עמדתי מספר פעמים גם בעריכאה הדינית, ראו: תפ"ח (מחוזי ח' 55684-02-13 מדינת ישראל נ' גפן, עמוד 31 (12.5.2014)).

בחינתן של הראיות הנסיבתיות נעשית אפוא לפי מודל "תלת-שלבי". בשלב הראשון, כל רזיה נסיבטיבית נבחנת בפני עצמה כדי לקבוע אם ניתן להסתמך עליה לצורך קביעת ממצא עובדתי. בשלב השני, נבחנת מסכת הראיות בנסיבותה וצירוף הראיות גם יחד, לצורך קביעה אם מסכת הראיות מסבכת את הנאשם בביצוע העבירה. בתום שני שלבים אלו, קמה "מסקנה לכואורית" בדבר אשמתו של הנאשם. בשלב השלישי מועבר נטול טקטי אל כתפי הנאשם להציג הסבר חולפי למערכת הראיות הנסיבתיות, העשי להוות ספק סביר באשר למסקנה הלאורית. היה והנ帀ם כשל בהציגו הסבר חולפי, ואף לא עלה בידי בית המשפט לאתר תרחיש חולפי מצחה הולם, אז המסוקנה הלאורית הופכת - למציאות (ע"פ 384/80 מדינת ישראל נ' בן-ברוך, פ"ד לה(1) 589, 592 (1980)).

ודוק, כדי לפגום ב"מסקנה הלאורית" המתגבשת בתום השלב השני, לא די באפשרות תיאורטית או דחוקה, אלא ההסביר החולפי נדרש להיות בעל אחיזה ריאלית בראיות, עליו להקים ספק אמיתי המתישב עם מארג הראיות הנסיבתיות ועלוי להוות גרסה שלמה ביחס למסקנה הנש��פת מהצטברות הראיות ולא די בהסביר מצחה ביחס לכל אחת מהראיות בנפרד (ראו פסק דין ב-ע"פ 3965/22 טל נ').

מדינת ישראל, פסקאות 20-21 (30.3.2023).

34. לא בכדי פירטתי בהרחבה את הראיות המרכזיות בעניין שלפנינו. כל אחת מהן מלמדת על חלקם של המערערים ברצח המנוח, והצטברות הראיות ייחודי והשתלבותן האחת ברעوتה מקומות "مسקנה לכואורית" כי כהנא הוא שרצח את המנוח בסיווע ורדיניאן. למול מסקנה זו, ניצבות גרסאות כבושות אשר אין מתיחסות עם מרבית הראיות ולא מספקות מענה שלם לתמונה הכלולית המתקבלת מצירוף יחד.

ערעור כהנא על הרשותו ברצח המנוח

тиיעוד מצלמות אבטחה

35. בלב מסכת הראיות, ניצב תייעוד מצלמות אבטחה משתי זירות מרכזיות - בRICTת "אפק" בה נפגשו כהנא, ורדיניאן, גונדרס ולב; ומסעdet החופף בה רצח המנוח. כMOVIA לעיל, בשלב מאוחר של הליך ההוכחות בבית המשפט המחוזי, כהנא ורדיניאן הודה כי הם אלו אשר נצפים בתייעוד הברيكا, ורדיניאן הוסיף והודה כי הוא הנג האופנווע אשר הסיע את הרוצח כפי שנצפה בתייעוד המסעדה. מכאן, מתבקש להשווות בין דמותו של כהנא הנצפית בבריקה, לבין דמות הרוצח שנצפה במסעדה כ-50 דקות מאוחר יותר.

לצורך כך, בית המשפט המחוזי הציב לניגד עינוי תמונה מול תמונה ותייעוד לצד תייעוד. השוואה זו העלתה דמיון של ממש בין שתי הדמויות - חולצה זהה וייחודית, גרבים ונעלים דומים ומאפייני גוף ספציפיים. אך גם, עיון בתייעוד הדמויות לא העלה ממצא "שלילי" או "יחודי" העשי לבדל את הדמויות האחת מרעوتה, וללמוד כי מדובר בשני אנשים שונים בהכרח. הצד זאת, אין בפער שבין המכנסיים שלבש כהנא לבין המכנסיים שלבש הרוצח, כדי להפריך את האפשרות כי מדובר באדם אחד. זאת, לנוכח פרק הזמן המשמעותי אשר חלף בין שני התיעודים שבו יתכן כי כהנא החליף את מכנסיו, ובשל כוחם המctrפי של פריטי הלבוש ומאפייני הגוף הדומים בין שתי הדמויות.

בהקשר זה, אין ממש בהשגות כהנא ביחס להתרשומות בית המשפט המחוזי. בית המשפט רשיין להתרשם ממראה עינוי ולקבוע באשר לזיהוי הנאשם, ולעתים תפקידו השיפוטי ומעמדו המוסדי מח'יבים לעשות כן. התרשומות בית המשפט כוחה יפה הן לשם השוואת דיזוקנו של הנאשם היושב באולם בית המשפט והן כאשר נדרש השוואת פריטי דמויות כפי שניבט מתוך תייעוד המצלמה (ע"פ 2076/21 ועוד נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (30.7.2023) (להלן: עניין ועוד)). יחד עם זאת, מובן כי גם בזיהוי מטעם בית המשפט נותרים קשיים, ועל כן על בית המשפט לנ��וט משנה זהירות בקביעת זיהוי הנאשם

על סמך מראה עניין בלבד (ע"פ 4204/07 סוויסה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (23.10.2008)).

ואולם, במקורה שלפנינו, התרשםותו של בית המשפט אינה ניצבת לבדה אלא נתמכת בחוות דעת המומחה (ת/403), אשר קבע ביחס לשווות שתי הדמיות כי ישנה "התامة במאפיינים הסוגיים" של מרבית פריטי לבושם. חשוב מכך, המומחה סיים וקבע בעדותו כי "הנחת עבודה שלי שאין זיקה בין חולצה גרבאים ונעליים ולкан הצירוף של שלושתם הוא מבחינת צירוף אקראי ולכן בעצם אני מפנה את תשומת ליבו של בית המשפט לעניין זה שזה מעלה את רמת הוודאות לגבי כל הפריטים ביחד ולא בעצם השקילה של כל פריט בנפרד" (פרוי' הדיון מיום 22.11.2020, עמ' 630) (ההדגשה הוספה - יא').

36. מכאן, לטענות כהנא ביחס לחולצה הייחודית שלבש - חולצה של המותג לקוסט עם פסים בצבעים שחור-לבן-כחול. הסקת המסקנות על יסוד השווות תיעוד דמותו של כהנא לדמותו של הרוצח, לא נעשתה אף על סמך דמיון החולצה שלבש, אלא שכוחם המכרפי של פריטי הלבוש יותר מאשר מאפייני הדמיות הוא שהוביל לכך. מכאן, אין טעם בטענתו כי נדרש היה לבחון את מידת שכיחות החולצה באוכלוסייה הרלוונטיות (ראו והשוו: עניין ואcid, בפסקאות 32-34).

כמו כן, בערכאה הדיוונית וגם בערעור שלפנינו, כהנא מבקש ללמידה על חפותו מכך שנמצאה חולצת דומה בביתו של גונדרס. אלא שטענה זו נדונה בכובד ראש ונחתה בבית המשפט המחויז, וגם בעת אין לאמזה. על חולצתו של גונדרס לא אותרו שרידי ייר; מיד לאחר הרצח, תועד הרוצח סמור לנחל נעמן כשהוא לבוש בחולצת הלkoset, באופן שאינו עולה בקנה אחד עם כך שהוא נמצא בביתו של גונדרס, המקום בו הוצג השני; מידת חולצתו של גונדרס היא 4 או מדיום, באופן שאינו מתישב עם מידותיו של הרוצח כפי שנראה בתיעוד המצלמות. משכך, אף שיתכן כי אכן מדובר בחולצה דומה, לא די בכך כדי לפגום בהשוואת דמותו של כהנא לדמותו של הרוצח, לא כל שכן לנוכח כוחם המכרפי של יתר פריטי הלבוש ומאפייניו הדמיות, כאמור.

על כל זאת, יש להוסיף כי בדיון בית המשפט המחויז זקף לחובת כהנא את הימנעות מהגשת חולצת הלkoset שלבש. לגרסתו של כהנא, בתום המפגש בבריכה הוא החליף בגדים בבית סבתו ולאחר מכן יצא לשירות נחל נעמן להיפגש עם ורדיניאן. אולם, לא רק שחולצתו של כהנא לא אותרה בבית סבתו או בכלל, אלא שכהנא עצמו נמנע להגish כראיה את החולצה, חרף העובדה שבוואדי היה בכך כדי להשפיע על מידת וטיב הראיות לזכותו. הימנעות זו של כהנא מהגשת ראייה אשר יתכן שהיא בכוחה לפעול לטובתו, עולה גם היא כדי ראייה נסיבתית המחזקת את ראיות התביעה (יעקב קדמי על הראיות חלק רביעי 1895-1890 (2009)). מעבר לכך, גם כאשר העידה סבתו של כהנא בפרש התביעה, בא-כוחו של כהנא לא פנה אליה לבירור מה עלה בגורל חולצת הלkoset, וגם בהתנהלות זו יש טעם לפגום לחובת כהנא (שם, בעמודים 1902-1903).

37. לצד ההשוואה החזותית שבין תיעוד כהנא בברינה לבין תיעוד הרוצח במסעדה, ישנן ראיות חפניות כבידות משקל אשר מסבכות את כהנא באחריותו לרצח המנוח. כמו כן לעיל, בקשרת העיר שבה נעצרו כהנא ורדייניאן, נtapsoו שתי קסדות של רוכבי אופנווע. בשלב זה, אין עוד חולק כי קסדה אחת חבש ורדייניאן במהלך היום כלו ואילו את הקסדה השנייה חבש הרוצח. מבונן זה, הימצאות שרידי ירי על הקסדה השנייה, אין בה כדי ללמד על אחריות המערערים לרצח המנוח, משנתון זה מתישב גם עם גרסתם.

38. מלבד שרידי ירי, אחרות על הקסדה השנייה גם רכיבי דין"א. ראיית דין"א, ראייה נסיבתית אף היא, נשמכת על הסתברות סטטיסטית, כאשר רמת ההסתברות בין הפרטים היא אשר קובעת אם מדובר בראשיה מספקת לזרחי, אם לאו. זה מכבר נפסק כי התאמה של דגימת דין"א מרמה מסוימת ומעלה, עשוייה להוות ראייה לקיומה של זהות בין האדם שהייתה המקור לדגימת דין"א שנמצאה בזירת העבירה לבין אדם שדגימת דין"א שלו נמצא תואמת (ע"פ 319/21 אלהיגא נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (10.4.2022)).

39. בעניין שלפנינו, ראיית דין"א נבחנה לפני ולפנים בטרם נקבעו על בסיסה מסקנות עובדיות. תחיליה, בבדיקה מקצועית שנערכה נמצא על הקסדה השנייה דין"א של כהנא כמרכיב בולט ומרכזי בתערובת יחד עם דין"א של ורדייניאן, תוך שנשללה התאמת יתר הנבדקים, ובכללם, המנוח, גונדוס ולב (ת/396; ת/398). לאחר זאת, ומאחר שכאמור התגלתה תערובת, נקבע בחווות דעת סטטיסטית כי ההשערה שלפיה כהנא ורדייניאן הם מקור התערובת גדולה בעשרות מונים מיתר ההשערות שנבחנו ובכללן גם ההשערה כי מדובר בשני אנשים שונים ולא ידועים (ת/470). גם טענת כהנא כי באחת מן הדגימות שנלקחו מהקסדה נמצא דין"א של אדם שלישי - נדחתה, משהסבירה המומחית בעדותה כי בדגימה זו מדובר בפרוfil ייחודי של כהנא בלבד, ולא בתערובת עם גורם אחר (פרו' הדיון מיום 9.11.2020, עמ' 597 ש' 24-עמ' 598 ש' 4-5).

ממצאי חוות הדעת מלמדים אפוא כי מלבד איתור דין"א של כהנא ושל ורדייניאן על הקסדה שחשב הרוצח, לא פחות חשוב מכך הנתון כי הסיכוי שאדם אחר חשב את הקסדה והותיר בה שרידי דין"א שלו - דחוק ביותר.

40. אף שאין להקל ראש במחדר באיסוף הראיות בשמורת נעמן, הלכה למעשה לנוכח ממצאי חוות הדעת ניטל עוקציו של המחדל. שכן, הימצאות דין"א של כהנא על הקסדה שחשב הרוצח מסתדרת גם לגרסתו, ואילו עיקר המשקל שנייתן לממצאי בדיקת דין"א נუוץ דווקא בכך שלא נמצא שרידי דין"א של אחרים. רוצה לומר, כי אין משמעות לחשש פן דין"א של כהנא הוועתק מקסדה אחת לרעותה או

מחפץ אחר שנאסר בשמורת העיר אל קסדת הרוצח. אך גם אין מוצא ממש בטענת כהנא כי המחדל באיסוף הקסדות הוא שהוביל להיעלמות דנ"א של אדם שלישי מקסדת הרוצח, הוואיל ולטענה זו אין ذכר בנסיבות המקצועיים, וממילא אין בה כדי לפגוע באשמתו המוכחת ממארג הראיות המכוביד לחובתו (ע"פ 9284/17 חורש נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (5.3.2020)).

מחקר התקשרות

41. מחקר התקשרות המקיף שנערך, כורך אף הוא את כהנא לזרת הרצח, באופן אשר מהווה ראייה נסיבית נוספת לכך שכהנא, הוא ולא אחר, רצח את המנוח. אוסף של נתונים מרכיב את מחקר התקשרות, אשר לכל אחד מהם בפני עצמו ניתן לנמק פרשנות עצמאית וניתרלית, אלא שמצירופן של ההתרחשויות גם יחד מתקיים הרושם כאמור כי כהנא הוא אשר רצח את המנוח.

42. שעות בודדות עברו לרצח, כהנא יצר קשר עם תומר, אף שהשנים לא דיברו חודשים ארוכים קודם לכן. את תוכן השיחה בין השניים - ניתן רק לשער; ובכל זאת ניתן לומר כי מיד בתום השיחה שבין כהנא לתומר, התקשר האחורי לאחיו המנוח, וגם שלח לו את מספר הטלפון של כהנא, באופן המלמד כי קודם למועד זה, כהנא והמנוח לא היו בקשר. במקביל, חברות המנוח קבעה להיפגש במסעדת, תוך שניסו שוב ושוב לשוחח עם לב במטרה להביא גם את כהנא למסעדה, עד שעלה בידי המUSER את המסר.

שתי שיחות בלבד קיימו המנוח וכהנא באותו הערב. לאחר השיחה הראשונה, בשעה 17:49, כהנא התקשר לורדיניאן, חבר אליו, והשניים נסעו לבירכה להיפגש עם לב ווגנדוס. במקביל, המנוח אשר ישב עם חברי במסעדת, שינה באופן חד את תכניותיו להמשך הערב והסביר לאשתו כי הוא וחבריו מחכים לאדם נוסף שדיבר אליו "לא יפה". בחלוף חצי שעה, בשעה 18:16, ואשר כהנא שוהה בבירכה במחיצת חברי, הוא התקשר למנוח פעם נוספת והם שוחחו 10 דקות בלבד. סמוך לאחר מכן, כהנא וורדיניאן עזבו את הבירכה ייחדיו, כאשר מנוקודה זו ואילך לא התבכעה כל תקשורת ביניהם. בזמן זה, המנוח ותומר הרבו בהתכתבויות נמרצות ביניהם, כאשר המנוח הפיציר בתומר אחיו שלא להתקרבות למסעדה, מתוך הנחה שאירוע מסוכן עומד להתרחש. ואכן, דקוט חולפות והמנוח נרצח. אשוב ואצין כי גם בשעות הארוכות שחולפות מרצח המנוח ועד מעצרם של כהנא וורדיניאן בשמורת נחל נעמן, אין אינדיקציה לתקשרות דיגיטלית בין השניים, באופן המלמד על שהותם ייחודי למנ הרגע שעזבו את הבירכה ועד לרגע מעצרם.

43. ממצאי התקשרות, ובעיקר צירופם כורך את כהנא לזרת הרצח. אכן, ריכבים מסוימים במחקר התקשרות מלמדים על עצם קיומה של תקשורת, ולא על תוכן הדברים שהוחלפו. זאת, באופן המזכיר להשלים את תוכן התקשרות על סמן מכלול האירועים והנסיבות. אולם, דרך הילוקו של בית המשפט

המחוזי בנתחו את הממצאים הגולמיים של מחקר התקשרות - מקובלת עליי, וכך גם קביעתו כאמור כי ראיות אלו "ויצרות ציר עלילתי וקורנטי, ולפיו מי שהגיע אל זירת הרצח וירה במנוח למוות הוא כהנא".

במובן מסוים, העובדה כי במצב התקשרות אין אינדיקציה לתוכן התקשרות, אין לה להזקף לזכות כהנא. ההסבר פשוט המתබל מצירוף ממצאי מחקר התקשרות - רובץ לפתחו. מתבקש אפוא כי יגיש מטעמו את מכשיר הטלפון הניד שלו כדי להפריך את האשמות המופנות כלפי המבוססות בחלוקת על מחקרי תקשורת חלקים. הימנעתו מהבאת ראייה כבדת משקל משמשת אף היא כראייה נסיבתית לחובתו. זאת מאחר שעלה פניו הדברים, אילו הגיע כהנא את מכשיר הטלפון הניד שלו, ניתן היה להתרשם מתוכן התקשרות ביןו לבין המנוח ובכך יתכן שהוא כדי לסייע ולתמוך בגרסתו.

המניע והרקע לרצח

44. CIDOU, קיומו או היעדרו של מניע עשוי להיות ראייה נסיבתית רלוונטית ובעל משקל. עם זאת, חשיבותו של המניע - מוגבלת, משאינו נדרש לשם הרשות נאשם במיחס לו, מאחר שהמניע אינו יסוד מבין יסודות העבירה (ע"פ 1130/19 שווא נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (27.12.2020)). בעניין שלפנינו, לנוכח מסכת הראיות לחובתו של כהנא, קיומו או היעדרו של מניע אינו בהכרח מעלה או מורד.

לצד האמור, ואף שלא ניתן לקבוע כי האירוע באולם הוא בהכרח אשר היווה המניע לרצח, היטיב לקבוע בית המשפט המוחזי כי אירוע זה הוא "בן הדומינו הראשון שהובילו בסופה של דבר לרצח המנוח". ומכאן, שנודעת חשיבות לאשר אירוע באולם "כינורות", ולהתפתחויות שהתרחשו בעקבות כן, אף אם לא ניתן לזקוף תהליכי אלו כמניע מפורש לרצח. את התמונה אשר התקבלה ממכלול העדויות אשר לאירוע באולם, ולהתפתחויות בעקבותיו, סיכם בית המשפט המוחזי:

"צירוף הנתונים לעיל מלמד כי בעקבות האירוע בכינורות ועל רקע הסכסוך שבין דニアלה אור וידידה אלבז מצד אחד לתומר מצד שני, הידרדר מצב העניינים ומה שהחל לנראה במילוי 'לא יפות', המשיך למפגש בין 'שני הצדדים' לרצח המנוח. הדבר עולה מהתמונות המעורבים שנשלחו משני הצדדים, שיחות טלפון מרובות ולא שגרתיות, תיאום מפגש של המנוח וחבריו אשר לא היה מתוכנן מראש ושנוועד למעשה לפגוש את הצד השני שידיבר לא יפה', אזהרות לתומר שלא יצא מהבית, שיחות טלפון מהנאשם 1 [כהנא - י' אי'] למנוח, ובסופה של יום אמירויות של דニアלה לאחר שנודע לה על הרצח, אמירויות של כל מקרובי המנוח על הקשר בין דニアלה לבין הרצח" (הכרעת הדין, פסקה 15 לחווות דעתה של השופטת ג' ציגלר).

הנה כי כן, קו מקשר עובה בין מכלול התרחשויות עובה לאירוע באולם "כינורות", במהלך ולאחריו, לבין רצח המנוח. יחד עם זאת, עדין נותר פער מסוים בדבר האופן שבו נוצר החיבור בין האחים אלבז ואם איריס לבין כהנא, אשר בעטיו לא ניתן לקבוע כי המנייע לרצח הוא בהכרח האירוע באולם.

אין זה מקרה כי נותר פער בלתי ניתן לגישור לעניין הוכחת המנייע לרצח המנוח. כמובא לעיל, מרבית העדים מענו לשhaft פעללה עם גורמי החקירה - כך ביחס למעורבות ברצח, ולאשר התרחש עובה לו ובעקבותיו; וכך באשר להתרחשויות הנלוות לכואורה לרצח, כאירוע באולם "כינורות"; וכן גם אפילו בדבר אירועים שליליים וגבאים ביחס לחשודים ולמנוח. חילק מהעדים נמנעו מלמסור גרסה, אחרים השיבו באופן לקוני וסתום, והיו אלו שניסו בכל יכולתם להרחיק את מעורבותם ברצח המנוח תוך תיאור תרחישים דחוקים ונעדרי אחיזה במצבות. מרבית החורים שנוטרו בגרסאות העדים, התמלאו מכוחן של ראיות אובייקטיביות ומוחשיות שנאפסו, כמעט - בסוגיית המנייע.

45. זאת ועוד, בסוגיית המנייע, לטענת כהנא, בעוד שלא הוכח המנייע שלו לרצח המנוח, ישנים אחרים אשר חפזו ברצח המנוח ואילו הם לא נחקרו ולא נבדקו כנדרש. טענה זו, לא נעלמה מעניין בית המשפט המחויז אשר ציין כי העובדה שאור ידידה אלבז לא נחקרו באזהרה במשטרה, וכך גם לא נחקרה איריס אימם, היא התנהלות שאינה תקינה אשר גרמה למחדל שאין להתעלם ממנו. بد בבד, ניכר כי המחדל לא פגע בהגנת כהנא, לא כל שכן, באופן המטייל ספק סביר באשר לאשמתו ברצח המנוח הנסמכת באופן עצמאי על יתר הראיות הנسبתיות, ומשלא נקבע כאמור כי האירוע באולם "כינורות" הוא המנייע לרצח (ראו והשו: ע"פ 20/8199 זיאדת נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (30.4.2023)).

משמעות גרסת ורדיניאן

46. משעה שורדיניאן הודה כי הוא אשר תועד עם כהנא בבריכה וכי הוא זה שתועד במסעדת מרכיב על אופנוו את הרוצח, ולאחר שכහנא ורודיניאן אוטרו ייחדיו בקרחת העיר בשמורת נעמן לצד בגדי השרוגים של ורדיניאן - כל שנותר לתהות הוא אם יתכן כי רוכב האופנוו הנוסף, היינו הרוצח, אינו כהנא.

ואולם, מסכת הראיות הנسبתיות כפי שפורטה לעיל, לצד עיקרי גרסתו של ורדיניאן, מלמדים כי תרחיש שלפיו כהנא אינו הרוצח - הוא תרחיש מקרי ביותר ודחוק עד מאד. בתרחיש זה, הרוצח המסתורי נראה כמו כהנא במבנה גופו ואף התלבש כמותו; השתלב באופן יוצא דופן בציר הזמן אשר הופיע מיד לאחר שכහנא יצא מבירכת "אפק", רצח את המנוח ומאז נעלמו עקבותיו; לא הותיר

אחריו אף לא ראה פורנוזית אחת - דב"א, טביעות אצבע, פריטי לבוש וכיוצא בהלה; אין כל עדות או זכר לתקשרות ביןו לבין ורדיינן, או בין המנוח; ובדרך מקרה, דווקא כהנא הוא אשר שחה במחיצת ורדיינן, עת נעצר בשמורת נחל נעמן בהמשך הערב.

למעלה מכך, אמנם ורדיינן בגרסתו המופרכת ניסה להרחיק את זיהויו של כהנא בתור הרצח. אלא שבכל זאת, מעיקריו גרסתו, מתקבל הרושם כי הרצח מוכר לו היטב, מבוגר ממנו, נמנה על מעגל מקורבי וכי הוא מצוי להוראותיו - כל זאת באופן המתישב היטב עם דמותו של כהנא, ועם טיב מערכת היחסים שבין השניים.

גרסת כהנא

47. למול עצמת המסקנה הלאורית הנובעת ממארג הראיות הנסיבתיות, בולטת חולשת גרסתו של כהנא והסביר החלווי שהציג למארג הראיות הנסיבתיות. כמפורט לעיל, כהנא שתק בכל חקירותו במשטרה ואף נמנע מלמסור גרסה בمعנה לכתב האישום, למעט הכחשה גורפת של האשמות אשר יוחסו לו. במשך שנים עלו על דוכן בית המשפט המחויז עשרות עדים והוגשו ראיות רבות הוואיל ובհיעדר כל גרסה מפי כהנא, יריעת המחלוקת שבין הצדדים נותרה רחבה. רק בתום פרשת התביעה, כאשר המארג הראיתי נפרש במלואו בפני כהנא, החליט למסור גרסה מטעמו לאשר אירע.

48.cidוע, ערכה ו邏輯ה הראיתי של גרסה כבושא - מועט; ו邏輯ה פוחת עוד יותר כאשר גרסה זו, כבunningו, התגבשה לאחר שנשמעה ונחתמה פרשת התביעה והנאשם נחשף לתמונה הראיתית לחובתו (ע"פ 1324/23 אבו עבד נ' מדינת ישראל, פסקה 14 לחות דעת (15.7.2024)). דומה כי בעניין שלפנינו אף מתגשים החששות המובנים במתן גרסה כבושא (יעקב קדמי על הראיות חלק ראשון 501 (2009) (להלן: קדמי על הראיות א)) - ראשית, מגרסתו של כהנא מתקבל הרושם כי זו "נתפרה" למידות הראיות לחובתו, כך למשל משהעה גרסה שלפיה בין המנוח הייתה היכרות מוקדמת והם אף תיאמו להיפגש באותו היום לצורך עסקת סמים, שוב לא היה טעם עבورو בהחשת נוכחותו בבריכה, והוא אישר כי הוא זה שתועד במצלמות. שנית, מסירת הגרסה הכבושא בשלב כה מאוחר מנעה הלכה למעשה את בחינת מהימנותה על-ידי חקירת העדים שהעידו לפני חשיפתה ואיומות הגרסה עם עדותם. כך למשל, כהנא טען כי הכיר את המנוח ואת תומר על רקע עסקיו הסמיים, אלא שתומר מסר בעדותו כי אין בינהם כל היכרות והוא לא נשאל על ידי בא-כוחו של כהנא באופן שעשו לסתור את דבריו.

זאת ועוד, לא רק שbaşı אין הסבר המניח את הדעת על שום מה כבש בלבו את גרסתו, אלא שהסביר

שמסר, כמשיח על פי תומו, מלמד אף הוא על היעדר מהימנותו:

"ש: בוא נפרט את זה קצת יותר, למה שמרת על זכות השתיקה לפני הגשת כתב האישום?"

ת: כי ככה זה היה נהוג בדרך שהלכתי בה. חיתתי לפי קוד מסויים, אני נעצר עם האנשים המשותפים, אני שומר את זכות השתיקה.

[...]

ש: אוקי. הוגש כתב אישום, עכשו נשאלת השאלה ביתר שאת, למה לא מסרת גרסה במשפט? עד היום.

ת: אמרתי לך, בגלל הרבה שלי, מה שהרבה שלי אומר לי זה מה שאני עושה.

[...]

ש: הוא אמר לך לא למסור גרסה?

ת: לא, הוא לא אמר לי לא למסור גרסה, הוא אמר לי באותו רגע לא למסור גרסה. הוא אמר לי לחקור את העדים ובבוא העת כשיגיע הזמן שלי גם אני לחתת גרסה, לחתת את הגרסה שלי מה שציריך" (פרוי' הדיון מיום 17.6.2021, עמ' 796 ש' 1-26) (ההדגשות הוספו - י' א').

כהנא לא הסתיר אפוא מפני בית המשפט כי כבש את גרטסו, בין היתר, במטרה שיישמעו העדים ויובאו הראיות לפניו שি�סורי את גרטסו. זאת, באופן המ離開 את מהימנות גרטסו ואת אמיתיות תוכנה. גם יתר הסבירו לשתייקתו, אינם מועילים לאמיןות ומהימנות גרטסו. זה מכבר נקבע כי לא תישמע טענת נאשם כי שתק בשל עצה שקיבל מעורך דינו, ונכונים הדברים אף ביחס לעצת רב, קל וחומר כאשר מאן כהנא למסור פרטים על זהות רבו ([ע"פ 6731/23 סטרוג נ' מדינת ישראל, פסקה 17](#) 16.7.2024). גם בהסביר כי הוא חי לפי "קוד", אין כדי להצדיק את שתיקתו הגורפת במשך זמן רב ובייחס לפרטים מהותיים ושוליים כאחד (ראו: [ע"פ 8422/14 מוגאהד נ' מדינת ישראל, פסקה 41](#) 10.5.2015). הסבר זה מミילא אינו מספק מענה לשאלת מה השתנה עתה ומהו הנימוק שהניע את כהנא לשבור את שתיקתו ולמסור את גרטסו (קדמי על הראיות א, בעמוד 504).

49. מלבד הפגם הכרוך בכבישת גרטסו, גם הגרסה שמרת בסופו של דבר לוקה בקשישים, סתירות לראיות האובייקטיביות ואינה מתישבת עם השכל הישר וניסיון החיים. בעיקרם של דברים, כמובא לעיל, כהנא טוען כי הכיר את המנוח זה מכבר במסגרת עסקית מסוימת, וכי גם שיחתו עם המנוח באותו היום נערכה לצורך תיאום עסקים. בהתאם, לאחר שנפגש באופן "סתמי" עם חבריו בבריכה, פנה

לביתו לארגן את הסמים לעסקה, ומשם יצא שירות לשמורת נחל נעמן ונפגש עם ורדייניאן כפי שסבירמו מראש.

ואולם, חרב ניסינו של כהנא להתאים את גרטסו ככל שנית לראיות, עדין נותרו בה חלים ממשמעותיים ולעתים היא אף ניצבת בסתרה חזיתית לראיות לחובתו. כך למשל, טענתו כי הכיר זה מכבר את המנוח או את תומר, מוקשית לנוכח מחקר התקשורות אשר העלה כי לא נמצא קשר קודם בין המנוח, עד ליום הרצח; וכן לנוכח העובדה כי תומר שלח לאחיו המנוח את מספר הטלפון של כהנא, סמור לרצח עצמו, וכי בחיפוש בספרי הטלפון של המנוח, לא נמצא אזכור לכנה. בנוסף, בנסיבות להסביר כיצד יתכן כי מכשיר הטלפון הננייד לא נמצא עליו כאשר נעצר, כהנא טען כי לא נהג לקחת עמו את מכשיר הטלפון הננייד שלו ל��חתה הייער, אלא שגם טענה זו נסתירה משהעידה מפל, רעינו של כהנא, כי ניסה לא הצליח להציגו בטלפון מספר רב של פעמים, וכי מדובר מבחינתה באירוע חריג בהקשר זה. גם טענתו של כהנא כי המפגש בבריכה היה "סתמי" ו-"חברי", אינה מתישבת עם מכלול הנסיבות ועם הגיונם של דברים, לנוכח העובדה החרגה של כהנא ורדייניאן יחד לבריכה לפחות זמן קצר עד מאד, ובשל השיחות הנמרצות עם בני חברותו של המנוח באותו העת.

50. לueba מכך, גם ההסברים שישפוך כהנא לראיות הנסיבות, אינם מנחים את הדעת. כך למשל, כהנא הסביר את הימצאות הדנ"א שלו על הקסדה שחשש הרוצח, בכך שככל בני חברותו נהגו לעשות שימוש משותף בקסדות. אולם כמפורט לעיל, על הקסדה אותר רק דנ"א של כהנא ושל ורדייניאן, באופן מובהק סטטיסטית.

באשר למהימנותו של כהנא ולאmittות גרטסו, בית המשפט המחויז היטיב לסכם כי "גרסת 'עסקת הסמים' אינה אלא למצאה חסרת כל אחזיה בראיות, ואף לא בהגיון של דברים" ובהמשך הבהיר בהרחבה כי "גרסתו של הנאשם [כהנא - י' א'] מחוורת וככזו שלא ניתן לתת בה כל אמון, ואMRIותיו לעיל, שהן אך תמצית שבתמצית, מובילות לטעמי למסקנה שה הנאשם המציא לעצמו גרסה שנראיתה בעיניו הולמת וסבירה שאולי יהיה בה כדי לזרוע ספקות כלשהם בראיות, אך הדבר לא עלה בידו והוא לא הצליח לעורר אמון לא בגרסתו ולא באופן שבו הציג אותה".

הרשעת כהנא בעבירות הרצח

51. מן המקובל עולה כי המסקנה הלכאoriaת הנלמדת ממאגר הראיות הנסיבות לחובתו של כהנא - איתנה וمبוססת; ואילו ההסבר החלופי שהציג כהנא לראיות אלו אינו מתישב עם הראיות ואין בו כדי להוות גרסה שלמה המספקת מענה הולם למכלול הראיות והצטברותן גם יחד. אשר על כן, הוכח מעבר לספק סביר כי כהנא הוא הרוצח.

52. מכאן, קצרה הדרך להרשות כהנא בעבירות הרצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק כנוסחו קודם הרפורמה בעבירות ההמתה, לצד הרשות בעבירות נלוות כאמור. כהנא, לאחר שהצטייד באקדח והחליט להמית את המנוח, נסע למסעdet החוף ביודעו כי המנוח ממתין לבואו. או אז, שלף את האקדח, רץ לכיוונו של המנוח ויראה לעברו מטווח קרוב לפחות שבע יריות, אשר חלקן פגעו בפלג גופו העליון של המנוח והביאו למוותו. ברוי כי מכוח נסיבות אלו הרשות של כהנא בעבירות הרצח בכוונה תחילה - בדין יסודה, וכך גם עונש מאסר עולם חובה כפי שנגזר עליו.

53. אשר להשפעת הרפורמה בעבירות ההמתה - התנהלותו של כהנא כאמור, מלבדת כי מעשה הרצח בא בגין עבירות הרצח בנסיבות מחמירויות בהתקיים הנסיבה המחייבת של תכנון או הילך ממשי של שקייה לפי סעיף 301(א)(1) לחוק (להרחבה, ראו: ע"פ 4066/22 ז'ירנוב נ' מדינת ישראל (25.6.2023)).

צפיה בתיעוד מצלמות המסעדת מלמדת היטב כי התקיימה גם הנסיבה המחייבת המנויה בסעיף 301(א)(9) לחוק שענינה רצח אשר בוצע תוך יצירת סכנה ממשית לחיו של אחר. על תכליתה, משמעותה ותנאייה של נסיבה מחמורה זו עמדתי בהרחבה ב-ע"פ 3546/19 יהודה נ' מדינת ישראל (15.1.2023). שם נקבעה רשימה בלתי מוגדרת של נסיבות עזר לצורך בחינת התగבותות הנסיבה המחייבת - סוג האמצעי, אופן השימוש בו, אופי זירת הרצח, מספר האנשים ומידת הצפיפות מסביב לנרצח והנזק שנגרם בפועל לאחרים בזירה (שם, בפסקאות 27-28).

בעניינו, ניכר כי נסיבות העזר מובילות לקיומה של הנסיבה המחייבת. לצורך רצח המנוח, כהנא הצטייד באקדח, אשר מטיבו הינו סוג אמצעי אשר יוצר סיכון לאחרים (ראו: עניין ואקד, בפסקה 48). זאת, במיוחד בשל אופן השימוש באקדח - מיד לאחר שכהנא נכנס למסעדה, הוא יראה לעברו של המנוח לפחות 7 כדורים, כאשר הירוי בוצע תוך כדי ריצה, ונוראה לעברו של המנוח גם כאשר הלה קם ממוקם מושבו ופתח בריצה ברוחבי המסעדת במטרה להימלט מהיר. אופי זירת הרצח מלמד אף הוא על הסכנה שבמushi כהנא אשר פתח בירוי בלב מסעדת בחוף הים, בשעת אחר-הצהרים, עת על שולחנות המסעדת יושבים סועדים ובפתחי המסעדת חולפים עוברי אורח. מצפיה בתיעוד המצלמות מתקלбел הרשם כי היריות לכיוונו של כהנא החלפו "מעל לראשם" של חלק מהסועדים, ורק באורה פלא לא נגרם נזק למי מבין אורחי המסעדת. מלבד זאת, אמן לא נגרם כל נזק בפועל לח"י אחרים מלבד המנוח, אולם הסכנה לחיהם של הנוכחים בזירת הרצח הייתה ממשית ומוחשית. אשר על כן, בהתקיים הנסיבות המחייבות כאמור, הרפורמה אינה מהווה דין מקל עם כהנא.

ערעור ורדיניאן

54. כזכור, ורדיינן הודה כי תועד במצולמות הבדיקה ואישר כי הוא שהסיע את הרוצח למסעדה בחוותם. לשיטתו, לא היה מודע לכוכנות הנוסע שנלווה עמו לרוץ את המנוח, ומשכך, לא היה מקום להרשיעו בעבירות הסיווע לרוץ המנוח, אלא לכל היוטר בעבירה של סיווע לאחר מעשה. אולם, כפי שיפורט להלן, מסכת הראיות החד משמעית למול גרסת ורדיינן, מלמדת כי בדיון הורשע בעבירות הסיווע לרוץ.

55. סימן ב' לחוק העונשין, מפרט סוגים של "צדדים לעבירה", בהם נמנים גם המבצע בצוותא והמסיע. פעמים רבות, בית המשפט נדרש להבחין בין שניים, לאחר שההבדל בסיווע נושא עמו השאלות מעשיות כבדות משקל. לצורך כך, הכרה הפסיקה במספר מבחנים, בין היתר, מבחן השליטה על ביצוע העבירה; מבחן הקربה של כל שותף לביצוע העבירה; מבחן פונקציונלי; ומבחן משולב המאזן בין היסוד ההתנהגותי לנפשי אצל המבצע ([ע"פ 1102/22 רадי נ' מדינת ישראל, פסקה 26](#) (23.4.2023)).

המקרה המשותף למבחנים המוכרים להבנה בין מבצע בצוותא למסיע, הוא כי ככל, המבצע בצוותא מצוי "במעגל הפנימי" של ביצוע העבירה "טור עשיית מעשים לביצועה" (סעיף 29 לחוק); בעוד שהמסיע מצוי "במעגל החיצוני" של ביצוע העבירה, בכך שלא השותף בפועל ביצועה אלא תרם לו באופן עקיף ומשמי בלבד כאשר "עשה מעשה כדי לאפשר את הביצוע, להקל עליו או לאבטחו אותו" (סעיף 31 לחוק).

למרות שהתרבו והתעצבו המבחנים מעט לעת, עדין נותר קושי מושך לסוג בפועל את השותף לעבירה כמבצע בצוותא או כמסיע במקרי "גבול" של מעורבות ביצוע העבירה. כך למשל, שותף בעבירה הוכר כמבצע בצוותא מעצם היותו חבר בחבורה שהתקבצה לצורך ביצוע העבירה ([ע"פ 5206/98 עובד נ' מדינת ישראל, פ"ד נב\(4\) 191, 185 \(1998\)](#)), וגם נהג רכב מילוט הוכר לעיתים כמבצע בצוותא ולעתים כמסיע בלבד ([ע"פ 2549/19 מדינת ישראל נ' עצירה \(25.1.2022\)](#)).

56. גם העניין שלפנינו ממחיש את הקושי בסיווג השותף לעבירה כמבצע בצוותא או כמסיע. כזכור, בכתב האישום שהוגש נגד ורדיינן, יוחס לו ביצוע בצוותא של רצח המנוח יחד עם כהנא. אמנם, האחרון הוא זה אשר הוציא את הרוץ לפועל וירה למוות במנוח, אולם מסכת הראיות עולה כי ורדיינן היה שותפו לכל אורך הדרך - עובר לרוץ בשלבי התארגנות וההכנה, במהלך הרצח עת הסיעו למסעדה והמתין בדרכות לשובו וכלה בהימלטות והסתתרות משותפת ייחודי בשמורת נחל נעמן, עד למעצרם.

חרף מעורבות ורדיינן, בית המשפט המחויז לא השתכנע כי חלקו עולה כדי שותפות בצוותא לביצוע הרצח שלא הוכח כי הוא קיבל החלטה, יוזם, תכנן או ביצע פعلاה הממקמת אותו "במעגל הפנימי" של הרצח. חלקו מתמיצה אפוא בינויו של כהנא מקום אחד למשנהו. ורדיינן היה ונותר שותף לרצח

אלא שהוא היה שותף עקיף ומשמי אשר אפשר את הרצח או הקל על ביצועו, ומשכך הורשע בעבירות הסיווע לרצח.

75. עבירת הסיווע המנוגה בסעיף 31 לחוק, היא אמונה עבירה נגזרת ביחס לעבירה העיקרית שבוצעה, אולם זו עבירה עצמאית הכללת יסוד עובדתי ויסוד נפשי בפני עצמה. בגדבי היסוד העובדתי, מס'יע לעבירה הוא מי שמעשה או מחדלו תרם לביצוע העבירה העיקרית, כאשר לא נדרש שההתנהגות המסייעת תהיה תנאי אשר בלבדו לא הייתה מתקיימת העבירה. די בכך כי בכוונה של מעשה הסיווע להיות 'אפשר' לסייע בהגשמה העיקרית (קדמי על הראיות א, בעמוד 472).

אשר ליסוד הנפשי של עבירת הסיווע, יסוד זה מורכב משלושה רכיבים: הרכיב הראשון - מודעות לביצוע המעשה המסייע, הינו, מודעות לכך שההתנהגות תורמת לייצרת התנאים לשם עשיית העבירה העיקרית; הרכיב שני - מודעות לכך שהמבצע העיקרי מבצע או עומד לבצע את העבירה העיקרית. לגבי שני רכיבי המודעות נפסק זה מכבר כי הם עשויים להיות מוחלפים "בעצימות עיניים", כך שרכיבים אלו עשויים להתקיים אם יוכח שהתעוור בקרוב הנאשם חשב ממשי לגבי אפשרות זו, אך הוא נמנע מלבררו ([ע"פ 9716/02 רימאו נ' מדינת ישראל, פסקה 23](#) (15.2.2010) (להלן: עניין רימאו)). הרכיב השלישי לדרישת היסוד הנפשי הוא מטרה לסייע למבצע העיקרי, כאשר "הלכת הצפויות" עשויה להיות תחליף לרכיב זה ([ע"פ 320/99 פלונית נ' מדינת ישראל, פ"ד נה\(3\)](#), 35 (2001)). בד בבד, יודגש כי בעבירותות תוצאותיות - עבירת הרצח, לא נדרש שיתקיים אצל המסייע אותו יסוד נפשי מיוחד הנדרש מהמבצע העיקרי, למשל הוכחת כוונה של המסייע שהעבירה תבוצע (שם, בעמודים 35-36).

76. במקרה דנן, לנוכח מסכת הראיות, לא יותר ספק כי היסוד העובדתי של עבירת הסיווע מתקיים, מאחר שורדיניאן הסיע את כהנה למסעדה, מעשה אשר אפשר את רצח המנוח. כפי שיפורט להלן, גם היסוד הנפשי הדרוש לעבירת הסיווע - התקיים כנדרש.

77. ניסיון החיים כשלעצמם מקיים חזקה שבעובדתה שלפיה נוכחות אדם בזירת האירוע, אינה נוכחות מקרים, מלמדת על כך שאותו אדם הוא בגדיר מס'יע לעבירה העיקרית ([ע"פ 21/2050 אלהואשרה נ' מדינת ישראל, פסקה 5](#) לחווות דעתך (16.5.2023); [ע"פ 00/9282 ירחי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה\(5\)](#)). זה מכבר, הבahir השופט א' מצא את גדריה של חזקה זו:

"נקודות המוצא היא, כי הנוכחות, כשהיא לעצמה, אינה אלא עובדה ניטרלית; ונטל השכנוע לטענה, כי נוכחותו של הנאשם במקום ביצוע העבירה נועדה לסייע למבצע העבירה, רובץ על התביעה. ואולם בדבר טיב הראיות שהتبיעה נדרשת להביא להוכחת מחשבתו הפלילית של הנאשם הנוכח, הבדיקה הפסיקה בין שני סוגים מקרים: כאשר הנוכחות על פניה היא לכואורה סתמית ומקרים, יוטל על התביעה להביא ראייה המורה על שיתוף פעולה ממשי או על שיתוף מטרה ממשי, בין הנאשם לבין מבצע

העבירה. אך אם הנוכחות, כעולה מן הנסיבות האופפות אותה, איננה מקרית, היא גופה תהווה ראייה לכואורה לאשמת הנאשם. במקרה כגון זה יוטל על הנאשם לסתור את ההנחה הלאכורתה המסתברת מן הנסיבות וועל-פי היגיון וניסיון החים מעידה היא עליו כי נוכחותו במקום ביצוע העבירה נבעה משותפותו לעבירותו של המבצע. אם הנאשם נכשל בכך, והנסיבות המפלילות הין בעלות משקל ראוי לשם, תימלא מסכת הראייה הנדרשת לביסוס אשמת הנאשם ובית המשפט יהיה רשאי להרשיעו" (עפ' פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(5) 685, 690 (1996)).

על נוכחותו של ורדיינן בזירת האירוע - אין חולק; וכן גם אין ספק כי נוכחותו בזירת האירוע לא הייתה "סתמית ומקרית", שכן הוא הסיע את הרוצח לזרה, המתין בדרכות לשובו ונס עמו מהזירה בנסיעה מהירה. נוכחות ורדיינן בזירת האירוע מקימה אפוא חזקה שבעובדה כי לכל הפחות סייע להנאה בעבירות הרצח. בשלב זה, החזקה שבעובדה מעבירה לשכמו של ורדיינן את הנטול הטקטי לסתור את ההנחה הלאכורתה. בהיעדר הסבר חלופי לנוכחותו בזירת האירוע, תגבש ההנחה הלאכורתה לכדי מסקנה בדבר טוב מעורבותו ביצוע העבירה, וזה תומאסף כראיה עצמאית לחובתו.

60. והנה, מסכת הראיות הנסתיות לחובתו של ורדיינן, מאשחת אף היא את ההנחה כי נוכחותו בזירת האירוע לא הייתה סתמית כלל ועיקר, כי ורדיינן היה מודע לכוונתו של כהנא וכי במעשהיו סייע לרצח המנוח.

כמפורט לעיל, שעות ספורות עברו לרצח, מיד לאחר שכנה ומנוח שוחחו ביניהם, התקשר כהנא לחברו ורדיינן, אשר סמוך לאחר מכן תועד מרכיב על אופנוו את כהנא בדרכם לבריכה, כפי שאף אישרו השנים בעדותם. כבר מרגע הגעתם לבריכה, ניכר היה כי לא הגיעו לבריכה או לחדר הכהר בתום לב או לצורך מפגש "סתמי" או "חברי", אלא כי מדובר במפגש בעל מטרת ברורה וייעודית. בדיקות הבודדות בהן שהו כהנא ורדיינן בריכה, כהנא הספיק לשוחח עם גונדרס ומיד לאחר מכן עם המנוח; בני החבורה יצרו קשר עם מכריו של המנוח; ובטרם עזיבה נפגשו כל הארבעה יחדיו.

לאחר שיצאו כהנא ורדיינן מהבריכה, באופן חריג ולא שגרתי, קו התקשרות שבין השנים - נdam. שוב לא תועדה כל שיחה או הودעה ביניהם, למרות שבדרך כלל הרבו לשוחח במהלך היום, בין חברים ובין חברותים עסקיים, באופן המלמד על שהותם ייחודי. בשלב זה, כהנא החליף את מכנסיו וככל הנראה הצדיד באקדח, ומשום שורדיינן שהה במחיצתו, מקובלת עליי מסקנת בית משפט קמא כי הוא התוודע למשעי שותפו.

בחולף כ-40 דקות, שוב תועדו השנים רכובים על גבי האופנוו ביציאתם משכונת "צור שלום", בדרכם אל מסעדת החוף. בהגיעם, ורדיינן עצר ליד כיכר הסמוכה למסעדה והחל להקייף בנסעה את הכיכר, בו בעת שכנה עשה דרכו למסעדה וירה למאות במנוח. או אז, כהנא נמלט מהמסעדה והצטרכ

לordanian אשר המתין לשובו, והשניים נסו יחדיו לחורשת נחל נעמן, עד אשר נתפסו ונעצרו בהמשן הלילה.

61. כאן המקום להרחב על תיעוד מצלמות המסעדת. לא בצד, ניטה מחלוקת של ממש על אודות התנהלותו של ורדיניאן בשלב זה. שכן, בכר יש כדי ללמד על טיב מודעותו למשיו של כהנא ברגעים בהם רצח את המנוח. שבתי, צפיתי והتبוננתי מספר פעמים, בתיעוד המצלמות והשתכנעתי כי תיעוד זה מלמד היטב על מודיעות ורדיניאן כי כהנא ירד מהאופנו במטרה לפגוע במנוח. מסקנה זו, אינה נשכחת על פרט בודד זה או אחר בהתנהגותו עת המתין לכהנא, אלא על מכלול התנהגותו המפלילה גם יחד. משהתקרבו ורדיניאן וכהנא רוכבים על גבי האופנו למסעדת, במקום להיכנס ולעצור בחניה רחבת הידיים הצמודה למסעדת - ורדיניאן עצר את האופנו בצד הכביש ובפאתי הכביש. משירד כהנא מהאופנו, ורדיניאן החל להקיף בנסיעה את הכביש. אין משמעות להכרעה אם עשה כן מלכתחילה או רק משבחין כי חסם את התנועה, שהרי אילו ביקש להמתין בתום לב לשובו של שותפו, יכול היה לנוע מטרים ספורים לעבר מתחם החניה הרחוב הסמוך. אלא שوردיניאן לא עשה כן, ובמקום זאת הכנין את מעשיו לקראת הימלטות, ללא חשימות או עיכובים אשר היו עלולים להיגרם אילו היה חונה במתחם.

זאת ועוד, בשלב מסוים, משהחלו לנוס אנשים ממתחם המסעדה, ורדיניאן לא נמלט מהמקום כיתר עובי האורח. אדרבה, ורדיניאן האט את נסיעתו והציג גם הוא לכיוון המסעדה כممtan ומצפה לבואו של כהנא, כמו שידעו את אשר התרחש במסעדת. ואולם, משכהנא טרם נצפה באופק, המשיך ורדיניאן להקיף את הכביש. רגעים ספורים לאחר מכן, כהנא חבר אל ורדיניאן בעודו בנסיעה סביב הכביש, והשניים נמלטו מהמקום.

כל שלב ושלב בהתנהלות ורדיניאן מצביע אפוא על מודיעתו למשיו של כהנא בתוך המסעדה. יתר על כן, הצלפות מעשו ייחודי, מלמדת בבירור על תכנית מתואמת אשר ורדיניאן אף הוא היה מודע לה. תכנית אשר ראשיתה בעצרה מרוחקת ובשוליו הכביש ואחריתה בהימלטות מהירה של השניים לעבר מקום המסתור בשמרות נחל נעמן.

62. התנהגות השניים לאחר הרצח, מהוות אף היא במידה מה ראייה נסיבתית לחובת ורדיניאן (עניין רחאל, בפסקה 35). כאמור, מיד לאחר הרצח, השניים נמלטו בתיאום ישרות לעבר שמורת נחל נעמן. בשלב זה והלאה, כהנא וوردיניאן התחבאו בשמרות ועשו כל שביכולתם להסווות את מעשיהם. גם כאשר כוחות המשטרה הגיעו סמוך למקום מסתורם, הם התקשו לאתרם בהיעדר תנואה או קול מצדם, באופן שלא מתישב עם גרטתם כי טיפולם במקומות בגידולי הקניביס.

63. על כל זאת, יש להוסיף כי בחינת הרצח והאירועים שקדמו לו מנוקדת מבטו של כהנא, מלמדת

אף היא על טיב מעורבות ורדייניאן ועל מודעותו. שכן, כידוע "בנוגע שביעולם, אין רצח מביא אותו עדין למקום המעשה, והוא חשש מאי מפni עינה בישא של מסתכלים זרים" (ע"פ 69/54 מדروسיאן נ' היוץ המשפטי לממשלה, פ"ד יט 933, 930 (1954)). זאת, בין היתר, מתוך חשש שהוא אוטו מסתכל זר, יփוך ערו ויעשה לעד לחובת מצוע העבירה (ע"פ 319/88 אלמליך נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(1) 693, 699 (1989)). ניסיון החיים מלמד אףוא כי ככל אדם הנלווה למבצע העבירה העיקרי, אינו עד תמים אלא שותף למעשה העבירה. כלל זה תקף ביתר שאת בעניין שלפניו בשל קשר האמון שבין כהנא ורדייניאן בהיותם שותפים עסקים וחברים, אשר השותפות הבלתי-חוקית והעברית אינה זורה להם, ביודעם כי בזוק העיתים - יש להם על מי להישען (ראו והשוו: ע"פ 8416/09 מדינת ישראל נ' חרבוש, פסקה 23 (9.6.2010)).

רצוח לומר, אין זה מקרה שכנה שיתף דואק את חברו ורדייניאן בהכנות לרצח, בהוצאה לפועל ובהימלטות לאחריו, אלא ששותפות השניים מלמדת כי ורדייניאן סייע לחברו והוא מודיע לכוונתו הפליליות.

44. למול מסכת הריאות כאמור, ניצבת גרסתו המופרכת של ורדייניאן, אשר בית המשפט המחויז הגדרה בתור "גרסת בדים, כבושא ומלאת חורים". בדומה לכහנא, גם ורדייניאן כבש את גרסתו במשך 3 שנים ומסר אותה רק בתום פרשת התביעה ומשנחشف למסכת הריאות המכובידה לחובתו. משכך, כאמור לעיל, משקל גרסת ורדייניאן - מועט.

אם לא די בכך, הפגם בכבישת גרסת ורדייניאן אינו מסתכם רק בשינוי הניכר עד למסירתה. כזכור, שעה שכנה נחקר על דוכן העדים, בא-כוחו של ורדייניאן מסר כי טרם החליט אם ייעיד להגנתו או לאו. רק בחלווף ימים אחדים ובתום עדותו של כהנא, שב ומסר כי ורדייניאן החליט להעיד ולמסור את גרסתו. הינו, רק לאחר שנפרשה לפניו מסכת הריאות בכללותה לצד גרסתו המלאה של שותפו לעבירה כהנא, גמר אומר ורדייניאן למסור את גרסתו לאשר אירע. לא בכדי התרשם בית המשפט המחויז כי עד לשלב זה - "ורדייניאן טרם גיבש את גרסתו", וכי מכאן ולהלאה, היה בידו להתאים את גרסתו לריאות שהוצעו לחובתו, תוך שהוא מקפיד שלא לסתור ולא להפריך את גרסתו של כהנא. כל זאת, מבלתי שניתן בשלב זה לעמת את כהנא עם גרסתו ועם פרטיה.

את כבישת גרסתו, הסביר באמטלות שונות - תחילתה נסマー על מעין "קוד" שבין שותפים בעצת סנגורי, לאחר זאת הבahir כי הוא חשש פן יוביל לו ולבני משפחתו, ובערעור שלפניו הוסיף וטען כי התנהלות חוקרי המשטרה היא שהביאה אותו שלא לשתק פעה. ואולם, גם אם ניתן להתחשב במידה מה בהסבירו של ורדייניאן, מובן כי אין בהם כדי להסביר את השתקה הגורפת לזמן כה ממושך, כאשר בסופו של דבר נמסרה מפיו גרסה מופרcta ונעדרת אჩיזה במציאות ובריאות. זאת ועוד, אין בהסבירו כדי לספק מענה לתהיה מה השתנה בשלב הנוכחי, אשר הביא את ורדייניאן למסור את גרסתו בכל זאת. בשקלול האמור, ניכר כי ערכאה הריאית של גרסת ורדייניאן - נשחק עד דק.

55. גם הגרסה שהציג בסופו של יום, נעדרת אחיזה במציאות ובהגינום של דברים, אף נסתרת בחלקה מהראיות המלמדות על מעורבותו ברצח. כבר בחלק הקודם העוסק בבירור אשמת כהנא, עמדתי על כך כי התרחש שהצעיר ורדיינן - הינו תרחש מקרי ביותר ודוחוק עד מאד. זאת, הוואיל ולפי גרסתו, אותו "אדם שלישי" היה לבוש ככהנא - אך אינו כהנא, ובוארה פלא הוא לא הותיר כל זכר על הראיות המוחשיות שנתפסו.

יתר פרטיו גרסתו, מעוררים קשיים בפני עצם ואינם מתישבים עם הראיות. כך למשל, בעוד שורדיינן טוען כי לאחר שהורד את כהנא בבתו, התקשר אליו הרוצח וציווה עליו לאווסף ולהסייעו למסעדה - לא אחרת אינדייקציה לשיחה. לאחר שעומת ורדיינן עם נתון זה, הוסיף וצין כי השיחה נערכה דרך מכשירטלפון שלישיסודי, אשר בת זוגו לא ידעה על קיומו, כהנא אף הוא לא ידע עליו, וגם ורדיינן לא הכיר את מספר הטלפון של המכשיר. ורדיינן הרחיב כי מדובר במכשיר ייעודי שבו החל להשתמש תקופה מסוימת קודם לרצח, והוא היה נושא עמו לKERCHET העיר, בעוד שנהג להשאיר את מכשירו הטלפון הרגילים שלו. אלא שנותן זה אינו מתישב עם גרסת בת זוגו, שלפיה באותו הערב ניסתה כהרגלה להציגו טלפונית - ללא הצלחה (ת/466-ת/468).

הרשעת ורדיינן בעבירות סיעור לרצח

66. לsicום, לא רק שחזקת הנוכחות לא נסתרה, אלא שצבר הראיות הנסיבתיות שנערמו לחובתו של ורדיינן, הוסיףו ואישרו אף הן את מעורבותו ברצח המנוח ואת מודעותו למעשי של כהנא. כל זאת, בעוד שהגresa שמסר ורדיינן משוללת יסוד, נעדרת אחיזה בראיות ואינה מספקת הסבר הולם למכלול הראיות ולהצטברותן יחד.

67. זה מכבר נקבע כי נדרש מהמשיע "להיות מודע לכך שפעולתו תשיע למעשה עבריני ביעד מוחשי", אם כי לא חייב להיות מודעות לפרטיו פרטיו, ולא די במודעותיו כי פעולה זו תשיע למעשה עבריני כלשהו" (ע"פ 7085/93 נג'אר נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(4) 221, 239 (1997)). וזאת, תוך נשמרות "מידה מסוימת של שיקול דעת אצל המבצע העיקרי" וכן "גמישות" ביחס לSTITוג הנורמטיבי של העבירה, מקום ביצועה, עיתויו ולעיתים אף באשר לזהות הקורבן (ש"ז פלר ישודות בדייני עונשין כרך ב 248 (התשמ"ז)).

בענייננו, מוגרת עסקת הסמים - נדחתה, משניכר כי שתי החבורות ידעו שפניהן להתרחשות אלימה ומסוכנת, ולמעשה הצבורות מעשי הסיעור של ורדיינן לכהנא, מתק"ימת מודעותם כלפי עבירה בעלת "יעוד מוחשי", כנדרש (עבון רימאו, בפסקה 23).

אם לא די בכך, כאמור לעיל, דרישת מודעות זו באה על מכונה גם במקרה של "עכימת עיניים" מצד המשיע, אשר בוודאי מתק"ימת בעניין שלנו. לאחר שיחת טלפון קצרה, התלווה ורדיינן לכהנא

במשך שעות אחדות, בעת שהוא עומל על הרכבת התכנית לרצח המנוח. השניים נסעו לבירכה יחד ופגשו מקרים נוספים, ערכו שיחות טלפון תכופות ודוחות עם המנוח ועם בני חבורתו, שינו את הרגילים השגרתיים, ושחו איש במחיצת רעהו מספר שעות תמיימות. אלה גם אלה, כל אחד בנפרד ובעיקר הצלברותם גם יחד, בוודאי עוררו את חשו של ורדייניאן על אוזות תכניתו של חברו הטוב כהנא. לגישתי, צבר הריאות הנسبתיות מלמד כי מודעותו של ורדייניאן למעשי כהנא יוצאה מגדיר החשד לכדי ידיעה מלאה וברורה כי כהנא מתעד לרצוח את המנוח. ואולם, גם בהינתן תרחיש דחוק שלפיו אכן מודעותו נותרה בגדר החשד, אזו משעצם את עינויו ונמנע מלברר את החשד, די בכך כדי למלא את דרישת המודעות בסיסו הנפשי של עבירת הסיווע לרצח (ראו והשוו: ע"פ 3767/05 פלוני נ' מדינת ישראל (21.7.2008)).

88. הרכיב השלישי של היסוד הנפשי בעבירות הסיווע לרצח - מתקיים אף הוא. בהתאם ללשון החוק, נדרש כי המסייע יפעל במטרה לתרום תרומה מסוימת למבצע העיקרי. גם דרישת זו נלמדת בענייננו לנוכח היקף והימשכות תרומתו של ורדייניאן לביצוע הרצח, בכך שהרכיב את כהנא על אופנו והסייעו מנקודה לנוקודה, בעת שכנהה תכנן את הרצח וعمل על הוצאתו לפועל. מכל מקום, ברי כי ורדייניאן היה בעל מודעות לכך שבאופן קרוב לוודאי, התנהגו עשויה להיות תרומה מסוימת לכנהה בביצוע עבירות הרצח, ובכך, כאמור די כדי למלא את דרישת המטרה בסיסו הנפשי של עבירות הסיווע.

ערעור ורדייניאן על עונשו

89. ורדייניאן משיג כאמור גם על העונש שנגזר עליו. בעיקרם של דברים, טוען כי העונש אינו הולם את חלקו "השול", כלשהו, ברצח המנוח, והוא מתיישב עם מדיניות הענישה הנוגגת במקרים דומים ואף חמורים יותר. עוד מוסיף ורדייניאן כי יש להקל בעונשו משיקולי הגנה מן הצדק, לנוכח התנהלות גורמי החוקיה, לטענתו.

90. הלכה היא כי אין זו מדרכה של ערכאה הערעור להתערב בעונש שגורלה הערכאה הדינונית, אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית מדיניות הענישה הנוגגת במקרים דומים או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית וboltת באזור הדין (ע"פ 7645/23 יהיה נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (25.8.2024)). עשי ורדייניאן ותרומתו לרצח המנוח, מלבדים כי המקירה שלפנינו אינם נמנים על המקרים החרייגים המצדיק התערבות בעונשו.

91. כיצד, עונשו של מסיע נקבע בהתאם למאפייני הסיווע ולמידת תרומתו למימוש התוכנית העברינית. בתוך כך, נבחנים, בין היתר, טיב, משך ועומק מעורבות המסייע, לצד חשיבות חלקו של המסייע ולאופן שבו הסיווע אפשר או הקל את מימוש התוכנית העברינית (ע"פ 7881/20 פלוני נ'

מדינת ישראל, פסקה 14 (10.5.2021). בעניינו, חרב ניסינו של ורדיניאן לצמצם את מידת אשמתו ברצח המנוח, היקף וטיב מעורבותו ברצח מלמדים כי במשוער סייע באופן משמעותי וחינוי להגשה התכנית לרצח המנוח.

כמפורט לעיל, תרומתו של ורדיניאן לרצח המנוח משתרעת החל מהשלבים הראשונים של הוצאה התכנית אל הפועל, עת ליווה את כהנא והסייע על האופנוו אל הבריכה וממנה; דרך הנסעה המשותפת אל המסעדה, תוך שהקפיד לשמר על האופנוו מונע ובנסעה כדי לאפשר הימלטות זריזה ויעילה למקום הרצח; וכלה בהימלטות אל שמורת נחל געמן, עת הסתר משך שעות אחדות עם כהנא והשמיד ראיות קritisיות. אם כן, מעורבותו של ורדיניאן ברצח המנוח מלמדת על חומרת מעשוו באופן הצדיק עונש מאסר בפועל על הצד המחייב.

יתרה מזו, הרשותו של ורדיניאן כمسיע לרצח ולא מבצע בצורתו של רצח המנוח - אף היא עשוה חסד רב עמו.

72. גם נסיבותיו האישיות של ורדיניאן, רובצות לחובתו עת נגזר עונשו. בכלל זאת, עברו הפלילי המכבד הכללי ריצוי תקופות מאסר אחורי סוג ובריח, וכן העובדה שלא נטל אחריות על מעשו ולא הביע כל חרטה בגין חלקו בנטילת חייו של המנוח. שיקולים אלו מצדיקים אף הם את עונש המאסר המשמעותי שנגזר עליו.

73. בשקלול האמור, ומשבית המשפט המחויז התחשב כנדרש מכלול נסיבות ביצוע העבירות ונסיבותיו האישיות של ורדיניאן, איני מוצא להטעב בעונש שנגזר עליו.

סוף דבר

74. כהנא וوردיניאן - בדיון הorschעו ברצח המנוח, זה בעבירות הרצח זהה בעבירות הסיע לרצח. ממילא, ולנוכח מסכת הראיות, הוכחה גם הרשותם בעבירות הנشك ובעבירות שבוש מהלכי משפט. משקר, אציג לחברי ולחברתי כי נדחה את שני הערעוריהם שהוגשו על הכרעת דיןו של בית המשפט המחויז, ונותיר את הרשות המערעריהם ברצח המנוח, על כנה. כן אציג כי גם דין של ערעור ורדיניאן על גזר דיןו להידחות, כמפורט לעיל.

יוסף אלרון
שופט

השופטת רות רונן:

אני מסכימה עם פסק הדין המפורט של חברי בכל הנוגע לערעור כהנא, ואף לטעמי לא יותר כל ספק בדבר אשמתו בעבירות שיווחסו לו.

אין אלה פני הדברים ביחס לערעורו של ורדיניאן. אכן, הוכח כי ורדיניאן שהוא עם כהנא ביום הרצח; כי הוא היה איתנו בפגישה בבריכה; הוסיף לשחות בחברתו גם לאחר מכן; וכי הוא אף הסיע אותו למסעדה בה הרצח בוצע. הוכח גם כי ורדיניאן המתין לכהנא מחוץ למסעדה, וכי הוא חילץ אותו לאחר ביצוע הרצח, מילט אותו ונסע עמו לשמרות נחל נעמן. למעשה גם ורדיניאן עצמו אינו חולק על עובדות אלה בעיקרן (אף שהוא לא היה מוכן להבהיר מיהו אותו רוצח שאותו הוא הסיע אל המסעדה וממנה).

ואולם, לצורך הרשותו של ורדיניאן בעבירה שיווחסה לו - סיוע לרצח - אין די בכל אלה. כפי שהסביר חברי להסביר, כדי להרשיע את ורדיניאן בעבירה שיווחסה לו, נדרש הוכחה כי הוא היה מודע לכך שהוא מסיע את המבצע העיקרי לצורכי ביצוע עבירה רצח. בעודו גם מפסק דין של חברי, היסוד הנפשי שיש להוכיחו בעבירת הסיוע כולל מודעות לכך שההתנהגות יוצרת את התנאים לביצוע העבירה העיקרית; כמו גם מודעות לכך שהמבצע העיקרי מבוצע או עומד לבצע את העבירה העיקרית. די לצורך רכיבים אלה גם בעצמת עניינים, אולם הדגש הוא על כך שהמסיע צריך להיות מודע (או לפחות עניינים נוכח האפשרות) כי הוא מסיע לרוצח לרוצח. הרכיב השלישי הוא מטרת לסייע למבצע העיקרי.

אין ספק בלבו כי ורדיניאן היה מודע לכך שהוא מסיע את כהנא למסעדה לא לצורך תמים כלל ועיקר. אך עולה בבירור ממכלול הראיות שתוארו בפסק דין בפירוט בכך שהוא מודע זה בעicker העובدة שוوردיניאן שהוא עם כהנא במהלך כל היום בו בוצע הרצח; הוא הסייע אותו למסעדה ואף המתין לו מחוץ למסעדה תוך שהוא מקיף את היכיר הסמוכה אליה בנסיעה רצופה. לאלה מצטרפת העובدة שוורדיניאן לא נמלט מאחור המסעדה גם לאחר שאנשים החלו לנוס ממנו אלא האט את נסיעתו והמתין לכהנא; והעובדה שכהנא חסר אליו בהמשך ולאחר מכן נמלטו יחד מהמקום. כל אלה מעידים כאמור על כך שוורדיניאן היה מודע לכך שהוא אינו מסיע את כהנא למסעדה לצורך תמים או לגיטימי. ואולם - לטעמי בכך אין די.

גם בהנחה שורדיינן היה מודע לכך שפניו של כהנא אינם לשלום, וכי כהנא מתכוון לפגוע במנוחה באופן צזה או אחר - אין די בכך לצורך הרשעה בעבירה של סיוע לרצח. אילו היה ורדיינן אכן סבור כי כהנא מתכוון לאיים על המנוח או אף לפגוע בו פיזית בפגיעה שאינה קרוכה בנטיות חייו - לא ניתן היה להרשייעו בעבירה של סיוע לרצח.

אף חברי צין בפסקה 66 לפסק דין כי התיעוד מעיד על כך כי ורדיינן היה מודע לכך שכהנא ירד מהאופנו במטרה לפגוע במנוחה (ההדגשה במקור, ר. ר.). כאמור, אף אם אלה הם אכן הדברים - הרי שלא הוכח כי ורדיינן היה מודע לכך שכונתו של כהנא הייתה לרצח את המנוח ולא לפגוע בו באופן אחר שאינו כולל את נטילת חייו. אני סבורה כי הגרסה לפיה ורדיינן הניח כי כהנא מתכוון לפגוע במנוחה (לאיים עליו או אף להפעיל נגדו אלימות), היא גרסה סבירה שעולה בקנה אחד עם מכלול הראיות כפי שה חברי תיאר אותן.

אוסיף ואציג כי הגרסה האפשרית לפיה ורדיינן לא ידע ואף לא עצר את עיניו נוכחות האפשרות כי כהנא עומד לרצח את המנוח, עולה בקנה אחד עם נושא המנייע. אכן, שאלת המנייע של כהנא אינה הכרחית לצורך הרשותו של כהנא ברצח. ואולם, העובדה שתיאור העובדות בכללותיו אינו משקף מקרה שבו "ברור" - למצער בקדומים של עולם העבריות - כי פניו של כהנא לרצח, מחזקת אף היא את הספק בדבר המודעות של ורדיינן לכונותו של כהנא. במלils אחרות - העובדה שמדובר ברצח שבוצע - כך נראה - כתוצאה מחייב בין אחיו של המנוח (ולא המנוח עצמו) לבין חבריו של כהנא (ולא כהנא עצמו) - מעוררת ספק בדבר המודעות של ורדיינן לכך שכהנא מתכוון כתוצאה מכל אלה לרצח את המנוח.

עיר עוד כי ורדיינן לא הוועד לדין בעבירה של סיוע לאחר מעשה - ולכן אין מקום לבחון את השאלה האם ניתן היה להרשייעו בעבירה כזו.

לכן, לאור כל האמור, איני סבורה כי ניתן לקבוע במידה הנדרשת בהליך פלילי כי כל יסודותיה של עבירות הסיוע לרצח על ידי ורדיינן הוכחו, ויש לקבל את ערעורו של ורדיינן ולזקתו מעבירה זו.

רות רונן
שופטת

השופט אלכס שטיין:

1. אני מכרף את דעתן לדעת חברי, השופטים יוסף אלרון ורות רונן, כי דין הערעור על ההרשעה שהגיש מאור כהנא, המערער בע"פ 8639/22, הוא דחיה. הרשותו של כהנא בעבירות רצח בכוונה תחילת לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק), כנוסחו לפני התקoon 137 לחוק, ובעבירות נשק ושיבוש מהלכי משפט, אשר נלווה לעבירה זאת, מבוססת היבט בעובדות ובדין.

2. לטעמי, הוא הדיון לגבי הרשותו של אריאל ורדיניאן, המערער בע"פ 8606/22, בעבירת הסיווע לרצח (לצד העבירות הנלוות בהן הוא נמצא אשם יחד עם כהנא). כמו חברי, השופט אלרון, הנני סבור כי הרשעה זו עומדת על יסודות איתנים. דא עקא, חברותי, השופטת רונן, חולקת על כך. לשיטתה, קיים ספק סביר לגבי התקיימות היסוד הנפשי, הדרוש להתחווותה של עבירה הסיווע לרצח, אצל ורדיניאן - ספק שבטעתו היא מבקשת לזכות את ורדיניאן מעבירה חמורה זאת. מחלוקת זו מחייבת אותה להסביר ולו בקצירת האומר - מדוע אני מבкар את עמדתו של חברי, השופט אלרון, על-פני עמדת חברותי, השופטת רונן (ראו והשו: Alex Stein, *Law and the Epistemology of Disagreements*, 96 WASH. U. L. REV. 51 (2018)).

3. בפתח הדברים, אדרש לרכיב הנפשי של עבירת הסיווע לרצח. כפי שהסביר חברי, השופט אלרון, רכיב זה כולל כוונה להושיט עזרה למבצע העיקרי - הרוצח - כאשר המסיע מודיע לאפשרות שהמעשה האלים, לו הוא מושיט את עזרתו, עלול להוביל להמתתו של אדם עליו מכון המעשה; ובכוגן דא, עצימת עיניים כמוות כמודעות. לא זו אף זו: אדם שmagבש את כוונתו לסייע למשה אלים כאמור יהא אשם בסיווע לרצח גם כאשר מודיעו לאפשרות שהמבצע העיקרי ירצח את הקורבן מלאוה בתקווה כנה שהדבר לא יקרה (ראו: ע"פ 320/99 פלונית נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 22, 36-37 (2001); ע"פ 6522/10 נקר נ' מדינת ישראל, פסקה 23 לפסק דין של הנשיא א' גורניס (2.5.2013); לעניין זה יפים דבריו של פרופ' ש"ז פלר):

"תשתייה ההכרחית וגם המסתיקה של האחוריות הפלילית בגין סיוע לדבר עבירה היא מודעות האדם למatters המסייעת של התנהגותם ולמהות העבירה מושא הסיווע, המושט בהתנהגות זו. כל תוספת יכולה להיות רק נסיבתית, אך לא רלוואנטית. ואולי לא מותר להעיר כי התוספת עשויה להתבטא אף בהסתיגות נפשית ממעשה המבצע העיקרי. השאלה מודיע הגיש האדם את הסיווע - אפילו ממשום שהוא מזדהה נפשית עם המבצע העיקרי - היא עניין של שיקולים ומণיעים, שאין לו קשר עם סימני הייחוד הקונסטיטוטיביים של הסיווע" (ש"ז פLER יסודות בדיני עונשין כרך ב 273 (1987) (ההדגשה הוספה - א.ש.)).

4. כעולה מדברי השופט אלרון, הגדרה רחבה זו של רכיב הנפשי אושרה על ידי בית משפט זה פעמים

רבות, והלכה פסוכה זו לא נבקש לשנות. להגדירה זו שני פנים: אנליטי או אינסטראומנטלי. הפן האנליטי הסביר על ידי השופט אלרון, ואין לי מה להוסיף לדבריו. באשר לפן האינסטראומנטלי, אוסיף ואציג כי הגדרתו הרחבה של המצב הנפשי של המסייע לרצת הינה חשובה במיוחד לנוכח מעשי האלים
הקשים אשר פוקדים אותנו מדי יום ואשר מציגים לעניין כל את הקלות הבלתי נסבלת של הלחיצה על ההדק. מעשים אלו כוללים בתוכם דפוס עברייני שכיח כדלקמן: אופנווע עליו רקובים שני חובי קסדות - המסתירות את פניהם מפני עוברי אורח ומצלמות אבטחה - נסע לקרבת המקום בו נמצא הקורבן המיועד של מעשה רצח; הנושא שמאחורי הנג' יורד מהאופנווע, רץ לעבר הקורבן, יורה בו ירייה אחת, או מספר יריות, מאקדח אשר הוקן מבועוד מועד; חוזר בריצה אל האופנווע, שמנועו אינו חדל מלפעול; מתישב מאחורי הנג'; והשניים נמלטים במהירות מהמקום. "סרט אילם" זה בכינום של שחקנים שונים תועד פעמים רבות במצלמות אבטחה ובדברי העדים.

5. במקרה שלפנינו, ורדיניאן הוא הנג' וכנהא - אדם שבלי ספק רצח את קורבן העבירה, maar בן חיים - הוא הנושא. ורדיניאן טוען כי הצגת האירוע בשיטה של "סרט אילם" לא עשו עמו צדק. שלא כמו רוב-רובם של נהגי האופנוועים המככבים בסרטים אימה אלה, הוא לא ידע, לדבריו, על כוונותיו הרעות של הרוצח: הנושא אותו הוא הסיע על אופנווע לזרת הרצח, אחרי שנפרד מכנהא, ולאחר כך הבהירו מהזירה למקום מסתור. במקרים אחרות: ורדיניאן מבקש לשכנענו כי הוא היה מסיע תמים או, למצער, לעורר בלבנו ספק סביר שמא הוא היה מסיע תמים בסרט האימה.

6. האם תרחיש "הمسיע התמים" הוא תרחיש אפשרי? התשובה היא כן: תרחיש "המסיע התמים" הוא אמנם תרחיש חריג, אך עדין אפשרי. אולם, אדם שמצא את עצמו בתפקיד של "מסיע לפי תומו" מצופה ממנו כי יתיצב אל מול חוקיו ומול בית המשפט כשהתוכו כברו, פי ולבו שוויים, ויספר את סיפור החפות שלו ללא כחל וש רק. בצייפה זו ורדיניאן לא עמד. הוא סיפר את סיפור החפות במסגרת עדות כבושא שנשמעה כשלוש שנים אחרי האירוע, אחרי שבחר בשתקה בחקירותיו במשטרה. בסיפור חפות זה מככב אדם שלישי לו נתן ורדיניאן שירותו הסעה על האופנווע מבלי לשאול שאלות, מבלי לקבל תשיבות, ובבלתי לדעת מה אותו אדם מתכוון לעשות בمساعدة בה רצח בدم קר את maar בן חיים. סיפור זה התגלה כסיפור בדיים, אחרי שידענו כי העברייןعلوم-שם שנตอน פקודות, להן לא ניתן לסרב, מבלי להסביר את פשרו, לא היה ולא נברא, וכי כנהא הוא הרוצח האמתי - טוב נעשה אם נשאל את עצמנו מה בדיק עומד מאחורי שקריו של ורדיניאן.

7. לשאלת זו יש רק תשובה אחת: ורדיניאן רצה להויר את כנהא מהאופנווע עליו הסייע לסייעה בה ביצוע כנהא את מעשה הרצח שתכנן לבצע. רצון זה נבע משני אלה: (1) ורדיניאן השתדל שלא להפליל את חברו כנהא; וכן (2) ורדיניאן רצה להעביר את תפקיד הרוצח לעבריין "זר" עמו - להבדיל מכנהא - לא היו לו ערכוי תקשורת. העברת תפקיד זה חיזה את סיפורו "המסיע לפי תומו" שסופר על ידי ורדיניאן; הסעתו של כנהא לסייעה החלישה סיפור זה עד מאד, בשים לב לקשר האישי שהוא בין ורדיניאן לכנהא; וכן הוא גם לגבי איירועי הבריכה והمساعدة, אשר תועדו באמצעות מצלמות אבטחה אשר הציבו על כך שוوردיניאן היה מודע לתכניתו של כנהא לפגוע במאור בנסיבות בוואפן שעול

לגרום למותו.

8. אחרי שידענו כי ורדייניאן כבש את עדותו ואחר כך סיפר סיפור בדים שנועד להציגו כ"מסיע לפि תומו" - על כורחנו מגעים אנו למסקנה כי הפרכתו של סיפור זה אינה רק מוסיפה משקל לריאות הנסיבות (ראו: [ע"פ 365/81](#) אושרי נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(1) 113, 129 (1983); [ע"פ 9141/10](#) סטואר נ' מדינת ישראל, פסקה ע"ז לפסק דין של השופט א' רובינשטיין (28.4.2014); [ע"פ 2132/04](#) קיס נ' מדינת ישראל, פסקה 30 לפסק דין של השופט א' לוי (28.5.2007)), אלא גם מגדרה את ירידת המחלוקת בין גרטסו של ורדייניאן מזה וגרסת המדינה מזה. קritishta של גרטס ורדייניאן מובילה למסקנה סבירה אחת ויחידה: ורדייניאן פעל כמסיע של כהנא, ולא כמסיע תמים. חברותי, השופטה רונן, מצינית בחווות דעתה כי קשת האפשרויות עדין מכילה בתוכה תרחישים חפות כאלה או אחרים, וכן קר הוא. ברם, אלה הם תרחישים תאורתיים נתולי אחיזה בחומר הראיות, מהם מצויים אנו להתעלם אחרי ששמענו את גרסת החפות שהעלתה ורדייניאן ויידנו את קritishta. הלכה היא עמננו כי "נאשם כבול בגרסת החפות שהעלתה בעדותו, ואם גרסה זו קורסת תחתיה, בית המשפטינו אמור לטור למרחקים כדי למצוא עבור הנאשם גרסת חלופית שאינה מעוגנת בראיות" (ראו: [ע"פ 5736/22](#) עסאספה נ' מדינת ישראל, פסקה 36 לפסק דין (18.5.2023); כמו כן ראו: [ע"פ 261/83](#) לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(1) 570, 575 (1984); [ע"פ 417/83](#) מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(1) 671, 670 (1984); [ע"פ 3124/91](#) כהן נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(3) 406, 414 (1993); [ע"פ 11/21](#) נאור (10.11.2011).
קצב נ' מדינת ישראל, פסקאות 148-150 לפסק דין של השופט מ' נאור (10.11.2011)).

9. המדינה הוכיחה אפוא מעבר לספק סביר כי ורדייניאן סייע למעשה הרצח שבוצע על ידי כהנא. ספקות תאורתיים שאין להם אחיזה בחומר הראיות אינם סבירים ואין יכולם לסייע בידי ורדייניאן (ראו והשוו: [ע"פ 2921/18](#) מדינת ישראל נ' בצלאל, פסקה 27 לפסק דין (27.10.2019); כמו כן ראו: [ע"פ 2418/17](#) קוטינה נ' מדינת ישראל, פסקה 18 לפסק דין (25.10.2018); [ע"פ 543/79](#) נגר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(1) 140, 113 (1980); [ע"פ 9809/08](#) לזרובסקי נ' מדינת ישראל, פסקאות 2-3 לפסק דין של השופט נ' הנדל (25.11.2010); וכן [ע"פ 273/14](#) מדינת ישראל נ' פארס, פסקה 5 לפסק דין של השופט נ' הנדל (23.12.2014) ("מדובר בספק שאין בגדר אפשרות תאורתית ורוחקה").

10. באשר לעונש - מעשי של ורדייניאן קירבוו אל "המגעל הפנימי" של המבצע העיקרי, וכפסע היה ביןו לבין ההרשעה ברצח מבצע בצוותא חדא. תרומתו למעשה הרצח הייתה משמעותית מאד. בנסיבות אלה, ולנוח הפשיעה הגואה והעבירות הנלוות בהן נמצא ורדייניאן אשם, מאסרו מאחוריו סורג ובריח למשך 15 שנה הינו שקול ומידתי.

11. סוף דבר: כמו חבר, השופט אלרון, גם אני סבור כי علينا לדחות את ערעורו של ורדייניאן על כל חלקו.

אלכס שטיין
שופט

הוחלט כאמור בפסק דין של השופט י' אלרון לדחות את ערעורו של כהנא.

באשר לערעורו של ורדיניאן, הוחלט כאמור בפסק דין של השופט י' אלרון, אליו הצדיף השופט א' שטיין, לדחות את הערעור, בניגוד לדעתה החולקת של השופטת ר' רונן.

ניתן היום, ה' אלול תשפ"ד (08 ספטמבר 2024).

רות רונן
שופטת

אלכס שטיין
שופט

יוסף אלרון
שופט